

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,
श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता पद पाठः
(वाक्य सहित)

पञ्चमकाण्डे प्रथमः प्रश्नः

Notes:

1. Please refer to the book “TS Kandam 1” and “TS 1.1 pada paadam with Vaakyam” for notes and conventions used in this Compilation.
2. Please download our vedic compilations from our web site www.vedavms.in

Table of Contents

5 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे

पञ्चमं काण्डं 3

5.1 पञ्चमकाण्डे प्रथमः प्रश्नः – उख्याग्निकथनं..... 3

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः , हरिः ओं

5 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे पञ्चमं काण्डं

5.1 पञ्चमकाण्डे प्रथमः प्रश्नः – उख्याग्निकथनं

5.1.1.1

सा॒वि॒त्राणि॑ जु॒होति॑ प्र॒सू॒त्यै॑ चतुर्गृ॒हीतेन॑ जु॒होति॑ चतुष्पादः प॒शवः॑
प॒शूने॒वाऽव॑ रुन्धे चत॒स्रो दि॒शो दि॒क्ष्वेव॑ प्रति तिष्ठति छन्दा॒सि
दे॒वेभ्यो॑ ऽपा॒ऽक्रामन्॑ न वो भा॒गानि॑ ह॒व्यं वक्ष्याम॑ इति तेभ्य
एतच्चतु॑-र्गृ॒हीतम॑-धारयन् पुरोऽनु वा॒क्यायै॑ या॒ज्यायै॑ दे॒वतायै॑
वषट्काराय॑ यच्चतुर्गृ॒हीतं जु॒होति॑ छन्दा॒स्येव॑ तत् प्रीणाति॑ तान्यस्य
प्री॒तानि॑ दे॒वेभ्यो॑ ह॒व्यं व॑हन्ति यं का॒मये॑त -[] 1

5.1.1.1 - Padam

सावि॒त्राणि॑ । जु॒होति॑ । प्र॒सू॒त्या इति॑ प्र - सू॒त्यै । चतु॑र्गृ॒हीतेनेति॑
चतुः - गृ॒हीतेन॑ । जु॒होति॑ । चतु॑ष्पाद इति॑ चतुः-पादः । पश॑वः ।
पशून् । ए॒व । अवेति॑ । रु॒न्धे । चत॑स्रः । दि॒शः । दि॒क्षु । ए॒व ।
प्रतीति॑ । तिष्ठति॑ । छन्दा॑सि । दे॒वेभ्यः॑ । अपेति॑ । अ॒क्रामन् । न ।
वः । अ॒भागानि॑ । ह॒व्यम् । वक्ष्या॑मः । इति॑ । तेभ्यः॑ । ए॒तत् ।
चतु॑र्गृ॒हीतमिति॑ चतुः - गृ॒हीतम् । अ॒धारयन् । पु॒रोनु॒वाक्याया॑ इति॑
पुरः - अ॒नुवाक्यायै॑ । या॒ज्यायै॑ । दे॒वतायै॑ । वषट्॑कारायेति॑
वषट् - का॒राय॑ । यत् । चतु॑र्गृ॒हीतमिति॑ चतुः - गृ॒हीतम् । जु॒होति॑ ।
छन्दा॑सि । ए॒व । तत् । प्री॒णाति॑ । तामि॑ । अ॒स्य । प्री॒तानि॑ ।
दे॒वेभ्यः॑ । ह॒व्यम् । वह॑न्ति । यम् । का॒मये॑त । 1 (50)

5.1.1.2

पापी॑यान्थ् स्यादित्ये॒कैकं॑ तस्य॑ जुहु॒या-दाहु॑तीभिरे॒वैनमप॑ गृह्णाति॑
पापी॑यान् भवति॑ यं का॒मये॑त वसी॑यान्थ् स्यादिति॑ सर्वा॑णि
तस्या॑ऽनु॒द्रुत्य॑ जुहु॒यादाहु॑त्यै॒वैनम॑भि क्रम॑यति॒ वसी॑यान् भव॑त्यथो

य॒ज्ञस्यै॑वै॒षा-ऽभि॑क्रान्तिरेति वा ए॒ष य॒ज्ञमु॑खा-दृ॒द्ध्या यो॑ऽग्नेर्दे॒वता॑या
ए॒त्यष्टा॑वे॒तानि॑ सा॒वित्रा॑णि भवन्त्यष्टाक्षरा गायत्री गायत्रौ - [] 2

5.1.1.2 - Padam

पापी॑यान् । स्यात् । इति॑ । एकै॑कमित्येकम् - एकम् । तस्य॑ ।
जुहु॑यात् । आहु॑तीभिरित्याहु॑ति - भिः । ए॒व । ए॒नम् । अ॒वेति॑ ।
गृह्णा॑ति । पापी॑यान् । भवति॑ । यम् । का॒मये॑त । वसी॑यान् । स्यात् ।
इति॑ । सर्वा॑णि । तस्य॑ । अ॒नुदृ॑त्येत्यनु - दृ॒त्य । जुहु॑यात् ।
आहु॑त्येत्या - हु॒त्या । ए॒व । ए॒नम् । अ॒भीति॑ । क्र॒मय॑ति । वसी॑यान् ।
भवति॑ । अथो॑ इति॑ । य॒ज्ञस्य॑ । ए॒व । ए॒षा । अ॒भि॒क्रान्ति॑रित्यभि -
क्रान्तिः । ए॒ति । वै । ए॒षः । य॒ज्ञमु॑खादिति॑ य॒ज्ञ-मु॑खात् । ऋ॒द्ध्याः ।
यः । अ॒ग्नेः । दे॒वता॑याः । ए॒ति । अ॒ष्टौ । ए॒तानि॑ । सा॒वित्रा॑णि ।
भवन्ति॑ । अ॒ष्टाक्ष॑रेत्यष्टा - अ॒क्षरा॑ । गाय॑त्री । गाय॑त्रः । 2 (50)

5.1.1.3

ऽग्नि॑स्तेनै॒व य॒ज्ञमु॑खादृ॒द्ध्या अ॒ग्नेर्दे॑वतायै नैत्यष्टौ सा॒वित्रा॑णि
भव॑न्त्याहु॒तिर्न॒वमी॑ त्रि॒वृ॒तमे॒व य॒ज्ञमु॑खे विया॑तयति॒ यदि॑ का॒मये॑त

छन्दा॑सि य॒ज्ञय॑श॒सेना॑ ऽर्प॒येय॑मित्यृ॒चम॑न्त॒मां कुर्या॑च्छन्दा॒स्येव॑
य॒ज्ञय॑श॒सेना॑ऽर्प॒यति॑ यदि॒ काम॑येत॒ यज॑मानं॒ य॒ज्ञय॑श॒सेना॑-ऽर्प॒येय॑मिति॒
यजु॑रन्त॒मं कुर्या॑द्-यज॒मान॑मेव॒ य॒ज्ञय॑श॒सेना॑-ऽर्प॒यत्यृ॒चा स्तोम॑
सम॑र्द्धयेत्या - [] 3

5.1.1.3 - Padam

अग्निः॑ । तेन॑ । ए॒व । य॒ज्ञमु॒खादि॑ति॒ यज्ञ॑ - मु॒खात् । ऋद्॑ध्याः॑ ।
अग्नेः॑ । दे॒वता॑यै । न । ए॒ति । अष्टौ॑ । सा॒वित्रा॑णि । भ॒वन्ति॑ ।
आहु॑तिरि॒त्या - हू॒तिः । न॒वमी॑ । त्रि॒वृ॒तमि॑ति॒ त्रि - वृ॒तम् । ए॒व ।
य॒ज्ञमु॒ख इति॑ य॒ज्ञ - मु॒खे । वी॑ति । या॒तय॑ति । यदि॑ । का॒मये॑त ।
छन्दा॑सि । य॒ज्ञय॑श॒सेने॑ति॒ यज्ञ॑ - य॒शसे॑न । अ॒र्पये॑यम् । इति॑ ।
ऋ॒चम् । अ॒न्त॒माम् । कुर्या॑त् । छन्दा॑सि । ए॒व । य॒ज्ञय॑श॒सेने॑ति॒
य॒ज्ञ - य॒शसे॑न । अ॒र्पय॑ति । यदि॑ । का॒मये॑त । यज॑मानम् ।
य॒ज्ञय॑श॒सेने॑ति॒ यज्ञ॑ - य॒शसे॑न । अ॒र्पये॑यम् । इति॑ । यजुः॑ ।
अ॒न्त॒मम् । कुर्या॑त् । यज॑मानम् । ए॒व ।
य॒ज्ञय॑श॒सेने॑ति॒ यज्ञ॑ - य॒शसे॑न । अ॒र्पय॑ति । ऋ॒चा । स्तोम॑म् ।

समि॑ति । अ॒र्धय॑ । इति॑ । ३ (५०)

5.1.1.4

-ह॑ समृ॒द्ध्यै॑ च॒तुर्भि॑रभि॒मा द॑त्ते च॒त्वारि॑ छन्दा॒सि॑ छन्दा॒भिरे॑व
दे॒वस्य॑ त्वा स॒वितुः॑ प्र॒सव॑ इत्याह॒ प्रसू॑त्या अ॒ग्निर्दे॒वेभ्यो॑ नि॒लाय॑त
स वे॒णुं प्रा॑ऽवि॒शथ् स ए॒तामू॑तिमनु॒ सम॑च॒रद्-यद्-वे॑णोः॑ सु॒षिरञ्
सु॒षिरा-ऽभि॑र्भवति स॒योनि॑त्वाय॒ स यत्र॑यत्रा॒ऽवस॑त् तत् कृ॒ष्णम॑भवत्
कल्मा॑षी भवति रू॒पसमृ॑द्ध्यु॒ उभय॑तः क्षू॒र्णव॑तीतश्चाऽ-()
-मु॒तश्चाऽर्क॑स्या-व॒रुद्ध्यै॑ व्याममा॒त्री भ॑वत्येता॒वद्वै पु॑रु॒षे वी॑र्यं
वी॒र्यस॑म्मिता ऽप॒रिमि॑ता भवत्य-प॒रिमि॑तस्याऽ व॒रुद्ध्यै॑ यो व॒नस्प॑तीनां
फ॒लग्र॑हिः स ए॒षां वी॑र्या॒वान् फ॒लग्र॑हिर्वे॒णु-वै॑णवी भवति वी॒र्यस्या॑
व॒रुद्ध्यै॑ । ४

5.1.1.4 - Padam

आह॑ । समृ॒द्ध्यु॑ इति॑ सं - ऋ॒द्ध्यै॑ । च॒तुर्भि॑रिति॑ च॒तुः - भिः॑ ।
अभि॑म् । एति॑ । द॒त्ते । च॒त्वारि॑ । छन्दा॒सि॑ ।

छन्दो॑भिरिति॑ छन्दः॑ – भिः॑ । ए॒व । दे॒वस्य॑ । त्वा । स॒वितुः॑ । प्र॒सव
 इति॑ प्र – स॒वे । इति॑ । आ॒ह । प्र॒सूत्या॑ इति॑ प्र – सू॒त्यै । अ॒ग्निः ।
 दे॒वेभ्यः॑ । नि॒लाय॑त । सः । वे॒णुम् । प्रेति॑ । अ॒विश॑त् । सः । ए॒ताम् ।
 ऊ॒तिम् । अ॒नु । स॒मिति॑ । अ॒चर॑त् । यत् । वे॒णोः॑ । सु॒षिर॑म् ।
 सु॒षिरा॑ । अ॒ग्निः । भ॒वति॑ । स॒योनि॑त्वायेति॑ स॒योनि॑ – त्वा॒य । सः ।
 यत्र॑यत्रेति॑ यत्र – यत्र॑ । अ॒वस॑त् । तत् । कृ॒ष्णम् । अ॒भव॑त् ।
 क॒ल्मा॑षी । भ॒वति॑ । रू॒पस॑मृद्ध्य॒या इति॑ रू॒प – स॒मृद्ध्यै॑ ।
 उ॒भय॑तः क्ष्णू॒रित्यु॑भयतः–क्ष्णूः॑ । भ॒वति॑ । इ॒तः । च () । अ॒मुतः॑ ।
 च । अ॒र्कस्य॑ । अ॒वरु॑द्ध्य॒या इत्य॑व – रु॒द्ध्यै॑ । व्या॒ममा॑त्रीति॑
 व्या॒म – मा॑त्री । भ॒वति॑ । ए॒ताव॑त् । वै । पु॒रुषे॑ । वी॒र्य॑म् ।
 वी॒र्य॑स॒म्मि॒तेति॑ वी॒र्य॑ – स॒म्मि॒ता । अ॒परि॑मिते॒त्यपरि॑–मि॒ता । भ॒वति॑ ।
 अ॒परि॑मित॒स्येत्य॑परि – मि॒तस्य॑ । अ॒वरु॑द्ध्य॒या इत्य॑व – रु॒द्ध्यै॑ । यः ।
 व॒नस्प॑तीनाम् । फ॒लग्र॑हिरिति॑ फ॒ल – ग्र॑हिः । सः । ए॒षाम् ।
 वी॒र्या॑वा॒निति॑ वी॒र्य॑ – वा॒न् । फ॒लग्र॑हिरिति॑ फ॒ल – ग्र॑हिः । वे॒णुः ।

वै॒ण॒वी । भ॒व॒ति । वी॒र्य॑स्य । अ॒व॒रु॑द्ध्य॒या इत्य॑व – रु॒द्ध्यै । 4 (77)

(काम॑र्य॒त – गा॒य॒त्राँ – ऽर्द्ध॑येति – च – स॒प्त॒विं॒श॒तिश्च) (A1)

5.1.2.1

व्यृ॒द्धं वा॑ ए॒तद्-य॒ज्ञस्य॑ यद॒य॒जु॒ष्के॑ण॒ क्रिय॑त॒ इ॒मा॒म॒गृ॒भ्णन्
र॒श॒ना-मृ॒तस्ये॑त्य॒श्वाभि॑धानी॒मा द॑त्ते॒ य॒जु॒ष्कृत्यै॑ य॒ज्ञस्य॑ स॒मृ॒द्ध्यै॑ प्र॒तूर्तं॑
वा॒जि॒न्ना द्र॑वेत्य॒श्वम॑भि॒ दधा॑ति॒ रू॒पमे॒वा॒स्यै॒तन् म॑हि॒मानं॑ वा॒च॒ष्टे
यु॒ञ्जा॒था रा॑स॒भं यु॑वमि॒ति गर्द॑भम॒सेत्ये॒व गर्द॑भं॒ प्रति॑ ष्ठा॒पय॑ति
तस्मा॑द॒श्वाद्-ग॑र्द॒भोऽस॑त्तरो॒ योगे॑योगे॒ तव॑स्तर॒मित्या॑ह – [] 5

5.1.2.1 - Padam

व्यृ॒द्धमि॒ति वि – ऋ॒द्धम् । वै । ए॒तत् । य॒ज्ञस्य॑ । यत् ।
अ॒य॒जु॒ष्के॒णे॒त्य॒य॒जुः-के॑न । क्रि॒यते॑ । इ॒माम् । अ॒गृ॒भ्णन् । र॒श॒नाम् ।
ऋ॒तस्य॑ । इति॑ । अ॒श्वाभि॑धानी॒मित्य॑श्च – अ॒भि॒धानी॑म् । ए॒ति । द॑त्ते ।
य॒जु॒ष्कृत्या॑ इति॑ य॒जुः-कृत्यै॑ । य॒ज्ञस्य॑ । स॒मृ॒द्ध्य॒या इति॑ सं-ऋ॒द्ध्यै ।
प्र॒तूर्त॑मि॒ति प्र – तूर्त॑म् । वा॒जि॒न् । ए॒ति । द्र॑व । इति॑ । अ॒श्वम् ।
अ॒भी॒ति । द॑धाति । रू॒पम् । ए॒व । अ॒स्य॑ । ए॒तत् । म॑हि॒मान॑म् ।

व्याचष्ट इति वि – आचष्टे । युञ्जाथाम् ॥ रासभम् । युवम् । इति ।
 गर्दभम् । असति । एव । गर्दभम् । प्रतीति । स्थापयति । तस्मात् ॥
 अश्वात् ॥ गर्दभः । असत्तर इत्यसत् – तरः । योगेयोग इति
 योगे – योगे । तवस्तरमिति तवः – तरम् । इति । आह । 5 (50)

5.1.2.2

योगेयोग एवैनं युङ्क्ते वाजेवाजे हवामहे इत्याहान्नं वै वाजो-ऽन्नमेवाव
 रुन्धे सखाय इन्द्रमूतय इत्याहेन्द्रियमेवाव रुन्धे ऽग्निर्देवेभ्यो निलायत
 तं प्रजापतिरन्वविन्दत् प्राजापत्योऽश्वो ऽश्वेन सं भरत्यनुवित्त्यै
 पापवस्यसं वा एतत् क्रियते यच्छ्रेयसा च पापीयसा च समानं कर्म
 कुर्वन्ति पापीयान्- [] 6

5.1.2.2 - Padam

योगेयोग इति योगे – योगे । एव । एनम् । युङ्क्ते । वाजेवाज इति
 वाजे – वाजे । हवामहे । इति । आह । अन्नम् । वै । वाजः ।
 अन्नम् । एव । अवेति । रुन्धे । सखायः । इन्द्रम् । ऊतये । इति ।
 आह । इन्द्रियम् । एव । अवेति । रुन्धे । अग्निः । देवेभ्यः ।

निला॑यत । तम् । प्र॒जाप॑तिरिति॑ प्र॒जा-प॑तिः । अ॒न्विति॑ । अ॒विन्द॑त् ।
 प्रा॒जाप॑त्य इति॑ प्रा॒जा - प॑त्यः । अ॒श्वः । अ॒श्वेन॑ । स॒मिति॑ । भ॒रति॑ ।
 अनु॑वित्त्वा इत्यनु॑ - वि॒त्त्यै । पा॒पव॑स्यसमिति॑ पा॒प - व॑स्यसम् ।
 वै । ए॒तत् । क्रि॒यते॑ । यत् । श्रे॒यसा॑ । च । पा॒पीय॑सा । च ।
 स॒मान॑म् । क॒र्म । कु॒र्वन्ति॑ । पा॒पीया॑न् । 6 (50)

5.1.2.3

॥
 ह्य॒श्वाद्-ग॑र्दभोऽश्वं॑ पूर्वं॑ न॒यन्ति॑ पा॒पव॑स्य-स॒स्य व्या॑वृ॒त्त्यै
 तस्मा॑च्छ्रे॒याꣳसं॑ पा॒पीया॑न् प॒श्चाद॑न्वेति॑ बहु॒र्वे भ॑वतो॒ भ्रातृ॑व्यो
 भ॒वती॑व॒ खलु॒ वा ए॒ष योऽग्निं॑ चि॒नुते॑ व॒ज्र्यश्वः॑ प्र॒तूर्व॑न्नेह्यव॒-क्राम॑न्न-
 श॒स्तीरि॑त्याह॒ वज्रे॑णैव॒ पाप्मानं॑ भ्रातृ॒व्यम॑व॒ क्राम॑ति॒ रुद्र॑स्य
 गा॒णप॑त्यादित्याह॒ रौद्रा॑ वै प॒शवो॑ रु॒द्रादे॒व- [] 7

5.1.2.3 - Padam

हि । अ॒श्वात् । ग॑र्दभः । अ॒श्वम् । पूर्॒वम् । न॒यन्ति॑ । पा॒पव॑स्यस॒स्येति॑
 पा॒प - व॑स्यस॒स्य । व्या॑वृ॒त्त्या इति॑ वि - आ॒वृ॒त्त्यै । तस्मा॑त् ।
 श्रे॒याꣳस॑म् । पा॒पीया॑न् । प॒श्चात् । अ॒न्विति॑ । ए॒ति । बहुः॑ । वै ।

भ॒वतः॑ । भ्रा॒तृ॒व्यः॑ । भ॒वति॑ । इ॒व । ख॒लु । वै । ए॒षः । यः ।
 अ॒ग्नि॒म् । चि॒नु॒ते । व॒ज्री॑ । अ॒श्वः॑ । प्र॒तूर्व॑न्निति॑ प्र – तूर्व॑न् । ए॒ति॑ ।
 इ॒हि । अ॒व॒क्राम॑न्नित्य॒व – क्राम॑न् । अ॒शस्तीः॑ । इ॒ति॑ । आ॒ह ।
 व॒ज्रेण॑ । ए॒व । पा॒प्मान॑म् । भ्रा॒तृ॒व्यम् । अ॒वेति॑ । क्राम॑ति । रु॒द्रस्य॑ ।
 गा॒णप॑त्यादिति॒ गाण॑ – प॒त्यात् । इ॒ति॑ । आ॒ह । रौ॒द्राः । वै । प॒शवः॑ ।
 रु॒द्रात् । ए॒व । 7 (50)

5.1.2.4

प॒शून् नि॒र्या॒च्याऽऽ*॒त्मने॑ क॒र्म कुरु॑ते पू॒ष्णा स॒युजा॑ स॒हेत्या॑ह पू॒षा वा
 अ॒ध्वना॑ꣳ स॒न्नेता॑ सम॒ष्ट्यै॒ पुरी॑षायतनो वा ए॒ष यद॒ग्निर॑ङ्गि॒रसो॑ वा
 ए॒तम॑ग्रे॒ देव॑तानाꣳ स॒मभ॑रन् पृथि॒व्याः स॒धस्था॑द॒ग्निं पुरी॑ष्य-
 म॒ङ्गि॒रस्व-द॒च्छे॒हीत्या॑ह सा॒यत॑नमे॒वैनं॑ दे॒वता॑भिः सं भ॒रत्य॑ग्निं
 पुरी॑ष्य-म॒ङ्गि॒रस्व-द॒च्छे॒म इत्या॑ह येन- [] 8

5.1.2.4 - Padam

प॒शून् । नि॒र्या॒च्येति॑ निः – या॒च्य । आ॒त्मने॑ । क॒र्म । कुरु॑ते । पू॒ष्णा ।
 स॒युजे॑ति॒ स – युजा॑ । स॒ह । इ॒ति॑ । आ॒ह । पू॒षा । वै । अ॒ध्वना॑म् ।

सं॒ने॒ते॒ति॑ सं – ने॒ता । सम॑ष्व्या इति सं – अ॒ष्व्यै॑ । पु॒री॑षायतन इति
पु॒री॑ष – आ॒य॒त॒नः॑ । वै । ए॒षः॑ । यत् । अ॒ग्निः॑ । अ॒ङ्गि॑रसः । वै ।
ए॒त॒म् । अ॒ग्रै॑ । दे॒व॒ता॑नाम् । समि॒ति॑ । अ॒भ॒र॒न् । पृ॒थि॒व्याः॑ ।
स॒ध॒स्था॑दि॒ति॑ स॒ध – स्था॑त् । अ॒ग्नि॑म् । पु॒री॑ष्यम् । अ॒ङ्गि॑रस्वत् ।
अ॒च्छ॑ । इ॒हि॑ । इति॑ । आ॒ह॑ । सा॒य॒त॒न॒मि॒ति॑ स – आ॒य॒त॒न॒म् ।
ए॒व । ए॒न॒म् । दे॒व॒ता॑भिः । समि॒ति॑ । भ॒र॒ति॑ । अ॒ग्नि॑म् । पु॒री॑ष्यम् ।
अ॒ङ्गि॑रस्वत् । अ॒च्छ॑ । इ॒मः॑ । इति॑ । आ॒ह॑ । ये॒न॑ । 8 (50)

5.1.2.5

स॒ङ्ग॑च्छते वा॒ज॒मे॒वा॒स्य॑ वृ॒द्धे॑ प्र॒जा॒प॒त॒ये॑ प्र॒ति॒प्रो॒च्या॒ग्निः॑ स॒म्भृ॑त्य
इ॒त्या॒हु॒रि॒यं॑ वै प्र॒जा॒प॒ति॒स्त॒स्या॑ ए॒त॒च्छ्रो॒त्रं॑ य॒द्वल्मी॑कोऽग्निं पु॒री॑ष्य-
म॒ङ्गि॑रस्वद्-भ॒रि॑ष्याम इति॑ वल्मी॒क॒व॒पा॒मु॒प॑ तिष्ठते सा॒क्षा॒दे॒व
प्र॒जा॒प॒त॒ये॑ प्र॒ति॒प्रो॒च्या॒ग्निं॑ सं भ॒र॒त्य॒ग्निं॑ पु॒री॑ष्य-म॒ङ्गि॑रस्वद्-भ॒राम॑
इ॒त्या॒ह॑ ये॒न॑ स॒ङ्ग॑च्छते वा॒ज॒मे॒वा॒स्य॑ वृ॒द्धे॑ ऽन्व॒ग्नि॒रु॒ष॒सा॒म॒ग्र- [] 9

5.1.2.5 - Padam

संगच्छत॑ इति॑ सं – गच्छते॑ । वाजम्॑ ॥ ए॒व । अ॒स्य । वृ॒द्धे ।
प्रजा॑पतय इति॑ प्रजा-पतये॑ । प्रतिप्रोच्येति॑ प्रति – प्रोच्य॑ । अ॒ग्निः ।
संभृत्य॑ इति॑ सं – भृत्यः॑ । इति॑ । आ॒हुः । इ॒यम् । वै । प्रजा॑पतिरिति॑
प्रजा-पतिः॑ । तस्याः॑ ॥ ए॒तत् । श्रो॒त्रम् । यत् । व॒ल्मीकः॑ । अ॒ग्निम् ।
पु॒रीष्य॑म् । अ॒ङ्गिर॑स्वत् । भ॒रिष्या॑मः । इति॑ । व॒ल्मीक॑वपामिति॑
व॒ल्मीक॑ – व॒पाम् । उ॒पेति॑ । तिष्ठ॑ते । सा॒क्षादि॑ति स-अक्षात् । ए॒व ।
प्रजा॑पतय इति॑ प्रजा – पतये॑ । प्रतिप्रोच्येति॑ प्रति – प्रोच्य॑ ।
अ॒ग्निम् । स॒मिति॑ । भ॒रति॑ । अ॒ग्निम् । पु॒रीष्य॑म् । अ॒ङ्गिर॑स्वत् ।
भ॒रामः॑ । इति॑ । आ॒ह । ये॒न । संगच्छ॑त इति॑ सं-गच्छते॑ । वाजम्॑ ॥
ए॒व । अ॒स्य । वृ॒द्धे । अ॒न्विति॑ । अ॒ग्निः । उ॒षसाम्॑ ॥ अ॒ग्रम् ॥ 9 (50)

5.1.2.6

म॒ख्यदि॑त्याहा-नु॒ख्यात्या॑ आ॒गत्य॑ वा॒ज्यध्व॑न आ॒क्रम्य॑ वा॒जिन्
पृथि॑वीमित्या॒हेच्छ॑त्ये॒वैनं॑ पूर्॒वया॑ वि॒न्दत्यु॑त्तरया॒ द्वाभ्या॑मा॒ क्रम॑यति
प्रति॑ष्ठित्या॒ अनु॑रूपाभ्यां॒ तस्मा॑दनु॒रूपाः॑ प॒शवः॑ प्रजा॒यन्ते॑ द्यौस्ते॑ पृ॒ष्ठं

पृथि॑वी स॒धस्थ॑मित्या॒हैभ्यो॑ वा ए॒तं लो॒केभ्यः॑ प्र॒जाप॑तिः स॒मैर॑यद्
रूप॑मेवा॒स्यै-तन्म॑हि॒मानं॑ व्याच॑ष्टे व॒ज्री वा () ए॒ष यद॑श्चो
दद्-भिर॑न्यतो॒दद्भ्यो॑ भूयां॑ लो॒मभिरु॑भया॒दद्भ्यो॑ यं द्वि॒ष्यात्
तम॑ध॒स्पदं॑ ध्या॒येद्-वज्रे॑णै॒वैन॑ स्तृणु॑ते । 10

5.1.2.6 - Padam

अ॒ख्यत् । इति॑ । आ॒ह । अ॒नु॒ख्या॒त्या इत्य॑नु - ख्या॒त्यै ।
आ॒ग॒त्ये॒त्या - ग॒त्य । वा॒जी । अ॒ध्व॒नः । आ॒क्र॒म्ये॒त्या - क्र॒म्य ।
वा॒जि॒न् । पृथि॑वीम् । इति॑ । आ॒ह । इ॒च्छ॒ति । ए॒व । ए॒नम् । पू॒र्व॒या ।
वि॒न्द॒ति । उ॒त्त॒र॒ये॒त्युत् - त॒र॒या । द्वा॒भ्याम् । ए॒ति । क्र॒म॒य॒ति ।
प्र॒ति॒ष्ठि॒त्या इति॑ प्र॒ति - स्थि॒त्यै । अ॒नु॒रू॒पाभ्या॑मित्य॒नु - रू॒पाभ्या॑म् ।
तस्मा॑त् । अ॒नु॒रू॒पा इत्य॑नु-रू॒पाः । प॒श॒वः । प्रे॒ति । जा॒य॒न्ते । द्यौः ।
ते । पृ॒ष्ठम् । पृथि॑वी । स॒धस्थ॑मि॒ति स॒ध - स्थ॑म् । इति॑ । आ॒ह ।
ए॒भ्यः । वै । ए॒तम् । लो॒केभ्यः॑ । प्र॒जाप॑तिरि॒ति प्र॒जा - प॒तिः ।
स॒मि॒ति । ऐ॒र॒यत् । रू॒पम् । ए॒व । अ॒स्य । ए॒तत् । म॒हि॒मान॑म् ।
व्याच॑ष्ट इति॑ वि - आ॒च॒ष्टे । व॒ज्री । वै () । ए॒षः । यत् । अ॒श्वः ।

दद्विरिति दत् - भिः । अन्यतोदद्भ्य इत्यन्यतोदत्-भ्यः । भूयान् ।
लोमभिरिति लोम-भिः । उभयादद्भ्य इत्युभयादत् - भ्यः । यम् ।
द्विष्यात् । तम् । अधस्पदमित्यधः - पदम् । ध्यायेत् । वज्रेण । एव ।
एनम् । स्तृणुते । 10 (67) (आह - पापीयान् - रुद्रादेव - येना -
ऽग्रं - वैज्री वै - सप्त दश च) (A2)

5.1.3.1

उत्क्रामो-दक्रमीदिति द्वाभ्यामुत्क्रमयति प्रतिष्ठित्या अनुरूपाभ्यां
तस्मादनुरूपाः पशवः प्रजायन्ते ऽप उप सृजति यत्र वा आप उप
गच्छन्ति तदोषधयः प्रति तिष्ठन्त्योषधीः प्रतितिष्ठन्तीः पशवोऽनु
प्रति तिष्ठन्ति पशून् यज्ञो यज्ञं यजमानो यजमानं प्रजास्तस्मादप उप
सृजति प्रतिष्ठित्यै यदध्वर्यु-रनग्नावाहुतिं जुहुयादन्धो ऽध्वर्युः-[]11

5.1.3.1 - Padam

उदिति । क्राम । उदिति । अक्रमीत् । इति । द्वाभ्याम् । उदिति ।
क्रमयति । प्रतिष्ठित्या इति प्रति - स्थित्यै ।
अनुरूपाभ्यामित्यनु-रूपाभ्याम् । तस्मात् । अनुरूपा इत्यनु-रूपाः ।

पशवः॑ । प्रेति॑ । जायन्ते॑ । अपः॑ । उपेति॑ । सृजति॑ । यत्र॑ । वै ।
 आपः॑ । उपगच्छन्तीत्युप॑ – गच्छन्ति॑ । तत् । ओषधयः॑ । प्रतीति॑ ।
 तिष्ठन्ति॑ । ओषधीः॑ । प्रतितिष्ठन्तीरिति॑ प्रति – तिष्ठन्तीः॑ । पशवः॑ ।
 अनु॑ । प्रतीति॑ । तिष्ठन्ति॑ । पशून् । यज्ञः॑ । यज्ञम् । यजमानः॑ ।
 यजमानम् । प्रजा इति प्र-जाः॑ । तस्मात् । अपः॑ । उपेति॑ । सृजति॑ ।
 प्रतिष्ठित्या इति प्रति – स्थित्यै॑ । यत् । अध्वर्युः॑ । अनग्नौ॑ ।
 आहुतिमित्या – हुतिम् । जुहुयात् । अन्धः॑ । अध्वर्युः॑ । 11 (50)

5.1.3.2

स्याद्-रक्षाञ्सि यज्ञञ् हन्युर्.हिरण्यमुपास्य जुहोत्यग्नित्येव
 जुहोति नान्धो-ऽध्वर्युर्भवति न यज्ञञ् रक्षाञ्सि घ्नन्ति जिघर्म्यग्निं
 मनसा घृतेनेत्याह मनसा हि पुरुषो यज्ञमभिगच्छति प्रतिक्ष्यन्तं
 भुवनानि विश्वेत्याह सर्वञ् ह्येष प्रत्यङ् क्षेति पृथुं तिरश्चा वयसा
 बृहन्तमित्याहाऽल्पो ह्येष जातो महान् -[] 12

5.1.3.2 - Padam

स्यात् । रक्षा॑सि । य॒ज्ञम् । ह॒न्युः । हिर॑ण्यम् । उ॒पा॒स्ये॒त्युप॑ -
 अस्य॑ । जु॒होति॑ । अ॒ग्नि॒वती॑त्यग्नि - वति॑ । ए॒व । जु॒होति॑ ।
 न । अ॒न्धः । अ॒ध्वर्युः॑ । भ॒वति॑ । न । य॒ज्ञम् । रक्षा॑सि । घ्नन्ति॑ ।
 जिघ॑र्मि । अ॒ग्निम् । मन॑सा । घृ॒तेन॑ । इति॑ । आ॒ह । मन॑सा । हि ।
 पु॒रुषः॑ । य॒ज्ञम् । अ॒भिग॑च्छतीत्यभि - गच्छ॑ति । प्र॒तिक्ष्य॑न्तमिति॑
 प्रति - क्ष्य॑न्तम् ॥ भु॒वनानि॑ । विश्वा॑ ॥ इति॑ । आ॒ह । सर्व॑म् ॥ हि ।
 ए॒षः । प्र॒त्यङ् । क्षेति॑ । पृ॒थुम् । ति॒रश्चा॑ । वय॑सा । बृ॒हन्त॑म् ॥ इति॑ ।
 आ॒ह । अ॒ल्पः । हि । ए॒षः । जा॒तः । म॒हान् । 12 (50)

5.1.3.3

भवति॑ व्य॒चि॒ष्टम॑न्नं र॒भसं॑ वि॒दान॑मित्याहा ऽन्न॑मेवाऽस्मै॑ स्व॒दय॑ति
 सर्व॑मस्मै॑ स्व॒दते॑ य ए॒वं वे॑दा ऽऽ*त्वा जिघ॑र्मि वच॑सा घृ॒तेने॑त्याह
 तस्माद्-यत् पु॒रुषो॑ मन॑सा-ऽभि॒गच्छ॑ति तद्-वा॒चा व॑दत्य र॒क्षसे॑त्याह
 र॒क्षसा॑मप॒हत्यै॑ मर्य॑श्रीः स्पृ॒हय॑द्-वर्णो॑ अ॒ग्निरि॑त्याहा-प॒चिति॑मेवा-
 ऽस्मिन् दधा॑त्य-प॒चिति॑मान् भ॒वति॑ य ए॒वं -[] 13

5.1.3.3 - Padam

भवति । व्यचिष्टम् । अन्नम् । रभसम् । विदानम् । इति । आह ।
अन्नम् । एव । अस्मै । स्वदयति । सर्वम् । अस्मै । स्वदते । यः ।
एवम् । वेद । एति । त्वा । जिघर्मि । वचसा । घृतेन । इति । आह ।
तस्मात् । यत् । पुरुषः । मनसा । अभिगच्छतीत्यभि – गच्छति ।
तत् । वाचा । वदति । अरक्षसा । इति । आह । रक्षसाम् । अपहत्या
इत्यप – हत्यै । मर्यश्रीरिति मर्य – श्रीः । स्पृहयद् वर्ण इति
स्पृहयत्-वर्णः । अग्निः । इति । आह । अपचितिमित्यप-चितिम् ।
एव । अस्मिन् । दधाति । अपचितिमानित्यपचिति – मान् । भवति ।
यः । एवम् । 13 (50)

5.1.3.4

वेद मनसा त्वै तामाप्तुमर्हति यामध्वर्युर-नग्नावाहुतिं जुहोति
मनस्वतीभ्यां जुहोत्याहुत्योराप्त्यै द्वाभ्यां प्रतिष्ठित्यै यज्ञमुखे यज्ञमुखे
वै क्रियमाणे यज्ञं रक्षांसि जिघांसि सन्त्येत्.हि खलु वा एतद्-
यज्ञमुखं यर्ह्येनदाहुतिरश्नुते परि लिखति रक्षसामपहत्यै तिसृभिः

परि॑ लिखति॑ त्रिवृ॑द्वा अ॒ग्निर्यावा॑ने॒वा-ऽग्निस्तस्मा॑द्-रक्षा॑स्यप॑
हन्ति- [] 14

5.1.3.4 - Padam

वेद॑ । मनसा॑ । तु । वै । ताम् । आप्तु॑म् । अर्॒हति॑ । याम् । अध्व॑र्युः ।
अन॑ग्नौ । आहु॑तिमित्या - हु॒तिम् । जु॒होति॑ । मन॑स्वतीभ्याम् ।
जु॒होति॑ । आहु॑त्योरित्या - हू॒त्योः । आप्त्यै॑ । द्वाभ्या॑म् । प्रति॑ष्ठित्या
इति॑ प्रति - स्थि॒त्यै । य॒ज्ञमु॒खे य॒ज्ञमु॒ख इति॑ य॒ज्ञमु॒खे - य॒ज्ञमु॒खे ।
वै । क्रि॒यमा॑णे । य॒ज्ञम् । रक्षा॑सि । जिघा॑सन्ति । एत॑र्हि ।
खलु॑ । वै । एत॑त् । य॒ज्ञमु॒खमि॑ति य॒ज्ञ - मु॒खम् । यर्हि॑ । एन॑त् ।
आहु॑तिरित्या - हु॒तिः । अ॒श्नु॒ते । परी॑ति । लि॒खति॑ । रक्ष॑साम् ।
अप॑हत्या इत्यप - ह॒त्यै । तिसृ॑भिरिति॑ तिसृ - भिः । परी॑ति ।
लि॒खति॑ । त्रिवृ॑दिति॑ त्रि - वृत् । वै । अ॒ग्निः । यावा॑न् । ए॒व ।
अ॒ग्निः । तस्मा॑त् । रक्षा॑सि । अपे॑ति । ह॒न्ति । 14 (50)

5.1.3.5

गायत्रिया परि लिखति तेजो वै गायत्री तेजसैवैनं परिगृह्णाति त्रिष्टुभा
परि लिखतीन्द्रियं वै त्रिष्टुगिन्द्रियेणैवैनं परि गृह्णात्यनुष्टुभा परि
लिखत्यनुष्टुप् सर्वाणि छन्दांसि परिभूः पर्याप्त्यै मध्यतोऽनुष्टुभा
वाग्वा अनुष्टुप् तस्मान् मध्यतो वाचा वदामो गायत्रिया प्रथमया परि
लिखत्यथा-ऽनुष्टुभाऽथ त्रिष्टुभा तेजो वै गायत्री () यज्ञो
ऽनुष्टुगिन्द्रियं त्रिष्टुप् तेजसा चैवेन्द्रियेण चोभयतो यज्ञं परि

गृह्णाति । 15

5.1.3.5 - Padam

गायत्रिया । परीति । लिखति । तेजः । वै । गायत्री । तेजसा । एव ।
एनम् । परीति । गृह्णाति । त्रिष्टुभा । परीति । लिखति । इन्द्रियम् ।
वै । त्रिष्टुक् । इन्द्रियेण । एव । एनम् । परीति । गृह्णाति ।
अनुष्टुभेत्यनु - स्तुभा । परीति । लिखति । अनुष्टुबित्यनु - स्तुप् ।
सर्वाणि । छन्दांसि । परिभूरिति परि - भूः । पर्याप्त्या इति
परि - आप्त्यै । मध्यतः । अनुष्टुभेत्यनु - स्तुभा । वाक् । वै ।

अनुष्टु॑बित्यनु॑ – स्तु॒प् । तस्मा॑त् । म॒ध्यतः॑ । वा॒चा । व॒दामः॑ ।
 गाय॑त्रिया । प्रथ॑मया॑ । परी॑ति । लि॒खति॑ । अथ॑ ।
 अनुष्टु॑भेत्यनु॑ – स्तु॒भा॑ । अथ॑ । त्रिष्टु॑भा॑ । तेजः॑ । वै । गाय॑त्री () ।
 यज्ञः॑ । अनुष्टु॑गित्यनु॑ – स्तु॒क् । इन्द्रि॑यम् । त्रिष्टु॑प् । तेज॑सा । च ।
 ए॒व । इन्द्रि॑येण॑ । च । उ॒भय॑तः । य॒ज्ञम् । परी॑ति । गृ॒ह्णाति॑ । 15 (63)
 (अ॒न्धोऽ॒ध्वर्यु॑ – म॒हान् – भ॑वति॑ य ए॒व् – ह॑न्ति –
 त्रिष्टु॑भा॒ तेजो॑ वै गाय॑त्री – त्रयो॑दश॒ च) (A3)

5.1.4.1

दे॒वस्य॑ त्वा स॒वितुः॑ प्र॒सव॑ इति॑ ख॒नति॑ प्र॒सूत्या॑ अथो॑ धू॒ममे॒वैतेन॑
 ज॒नय॑ति॒ ज्योति॑ष्मन्तं॒ त्वाऽग्ने॑ सु॒प्रती॑क॒मित्या॑ह॒ ज्योति॑रे॒वैतेन॑ ज॒नय॑ति
 सोऽग्नि॑र्जा॒तः प्र॒जाः शु॒चाऽऽर्प॑यत् तं दे॒वा अ॒र्धर्चे॑ना॒शम॑यच्छि॒वं
 प्र॒जाभ्यो॑ऽहि॒ं स॒न्तमि॑त्याह॒ प्र॒जाभ्य॑ ए॒वैन॑ं श॒मय॑ति॒ द्वाभ्यां॑ ख॒नति॑
 प्रति॑ष्ठित्या॒ अ॒पां पृ॒ष्ठम॑सीति॑ पु॒ष्कर॑पर्ण॒मा – [] 16

5.1.4.1 - Padam

देवस्य॑ । त्वा॑ । स॒वि॒तुः॑ । प्र॒स॒व इति॑ प्र – स॒वे । इति॑ । ख॒न॒ति॑ ।
प्र॒सू॒त्या इति॑ प्र – सू॒त्यै॑ । अथो॑ इति॑ । धू॒मम् । ए॒व । ए॒तेन॑ ।
ज॒न॒य॒ति॑ । ज्योति॑ष्मन्तम् । त्वा॑ । अ॒ग्ने॑ । सु॒प्र॒ती॒क॒मि॒ति॑
सु – प्र॒ती॒कम् । इति॑ । आ॒ह॒ । ज्योतिः॑ । ए॒व । ए॒तेन॑ ।
ज॒न॒य॒ति॑ । सः॑ । अ॒ग्निः॑ । जा॒तः॑ । प्र॒जा इति॑ प्र – जाः॑ । शु॒चा॑ ।
आ॒र्प॒य॒त् । तम् । दे॒वाः॑ । अ॒र्ध॒र्चे॑नेत्यर्ध – ऋ॒चे॑न । अ॒श॒म॒य॒न् ।
शि॒वम् । प्र॒जा॒भ्य इति॑ प्र – जा॒भ्यः॑ । अ॒हि॒स॒न्तम्॑ । इति॑ । आ॒ह॒ ।
प्र॒जा॒भ्य इति॑ प्र – जा॒भ्यः॑ । ए॒व । ए॒नम् । श॒म॒य॒ति॑ । द्वा॒भ्याम्॑ ।
ख॒न॒ति॑ । प्र॒ति॒ष्ठि॒त्या इति॑ प्र॒ति – स्थि॒त्यै॑ । अ॒पाम् । पृ॒ष्ठम् । अ॒सि॑ ।
इति॑ । पु॒ष्क॒र॒पर्ण॑मिति॑ पु॒ष्क॒र – पर्ण॑म् । ए॒ति॑ । 16 (50)

5.1.4.2

ह॒र॒त्य॒पां॑ वा॒ ए॒तत् पृ॒ष्ठं॑ यत् पु॒ष्क॒र॒पर्णं॑ रू॒पे॒णै॒वै॒न॒दा॑ ह॒रति॑
पु॒ष्क॒र॒पर्णे॑न॒ सं भ॑रति॒ यो॒नि॒र्वा॒ अ॒ग्नेः॑ पु॒ष्क॒र॒पर्णं॑ स॒यो॒नि॒मे॒वा॒ग्निं॑
संभ॑रति॒ कृ॒ष्णा॒जि॒ने॒न॒ संभ॑रति॒ य॒ज्ञो॒ वै कृ॒ष्णा॒जि॒नं॑ य॒ज्ञे॒नै॒व॒ य॒ज्ञं॑

सं॑भर॒ति॒ यद् ग्रा॒म्याणां॑ प॒शूनां॑ च॒र्मणा॑ सं॒भरे॑द् ग्रा॒म्यान्
प॒शूञ्छु॑चाऽर्प॒येत् कृ॒ष्णाजि॑नेन सं॒भर॑त्या॒रण्या॑ने॒व प॒शून्- [17

5.1.4.2 - Padam

हर॒ति॒ । अ॒पाम् । वै । ए॒तत् । पृ॒ष्ठम् । यत् । पु॒ष्कर॑पर्णमि॒ति॑
पु॒ष्कर॑ - पर्ण॒म् । रू॒पेण॑ । ए॒व । ए॒नत् । ए॒ति॑ । हर॒ति॒ ।
पु॒ष्कर॑पर्णे॒नेति॑ पु॒ष्कर॑ - पर्णे॒न । स॒मि॒ति॑ । भ॒रति॑ । यो॒निः । वै ।
अ॒ग्नेः । पु॒ष्कर॑पर्णमि॒ति॑ पु॒ष्कर॑ - पर्ण॒म् । स॒यो॒निमि॒ति॑ स-यो॒निम् ।
ए॒व । अ॒ग्निम् । स॒मि॒ति॑ । भ॒रति॑ । कृ॒ष्णाजि॑ने॒नेति॑ कृ॒ष्ण-अ॒जिने॑न ।
स॒मि॒ति॑ । भ॒रति॑ । य॒ज्ञः । वै । कृ॒ष्णाजि॑नमि॒ति॑ कृ॒ष्ण - अ॒जिन॑म् ।
य॒ज्ञेन॑ । ए॒व । य॒ज्ञम् । स॒मि॒ति॑ । भ॒रति॑ । यत् । ग्रा॒म्याणां॑ ।
प॒शूना॑म् । च॒र्मणा॑ । सं॒भरे॑दिति॑ सं - भ॒रेत्॑ । ग्रा॒म्यान् । प॒शून् ।
शु॒चा । अ॒र्प॒येत् । कृ॒ष्णाजि॑ने॒नेति॑ कृ॒ष्ण - अ॒जिने॑न । स॒मि॒ति॑ ।
भ॒रति॑ । आ॒रण्या॑न् । ए॒व । प॒शून् । 17 (50)

5.1.4.3

शु॒चा॑र्प॒यति॑ तस्मा॒त् समा॑वत् पशू॒नां प्र॑जायमानाना-मार॒ण्याः पश॑वः
 कनी॑याँसः शु॒चा ह्यृ॑ता लो॒मतः सं॑भरत्यतो ह्यस्य॑ मे॒ध्यं कृ॑ष्णाजिनं
 च पु॒ष्कर॑पर्णं च स॒ स्तृ॑णातीयं वै कृ॑ष्णाजिनमसौ पु॒ष्कर॑पर्ण-
 माभ्या॑-मेवै॒न-मु॑भयतः परिगृ॒ह्णात्य॑-ग्नि॒र्दे॒वेभ्यो॑ निला॒यत॑ तमथर्वा-
 ऽन्व॑पश्यदथर्वा त्वा प्रथ॑मो निरमन्थदग्॒न् इत्या॑- [] 18

5.1.4.3 - Padam

शु॒चा । अ॒र्प॒यति॑ । तस्मा॒त् । समा॑वत् । पशू॒नाम् । प्र॑जायमानानामिति
 प्र-जायमानानाम् । आ॒र॒ण्याः । पश॑वः । कनी॑याँसः । शु॒चा । हि ।
 ऋ॒ताः । लो॒मतः । समि॑ति । भ॒रति॑ । अतः । हि । अ॒स्य॑ । मे॒ध्यम् ।
 कृ॑ष्णाजिनमिति कृष्ण - अ॒जिन॑म् । च । पु॒ष्कर॑पर्णमिति
 पु॒ष्कर॑ - पर्णम् । च । समि॑ति । स्तृ॒णाति॑ । इ॒यम् । वै ।
 कृ॑ष्णाजिनमिति कृष्ण - अ॒जिन॑म् । असौ । पु॒ष्कर॑पर्णमिति
 पु॒ष्कर॑ - पर्णम् । आ॒भ्याम् । ए॒व । ए॒नम् । उ॒भय॑तः । परी॑ति ।
 गृ॒ह्णाति॑ । अ॒ग्निः । दे॒वेभ्यः॑ । नि॒ला॒यत॑ । तम् । अथ॑र्वा । अ॒न्वि॑ति ।

अपश्यत् । अथर्वा । त्वा । प्रथमः । निरिति । अमन्थत् । अग्ने ।
इति । 18 (50)

5.1.4.4

-ह य एवैनमन्वपश्यत् तेनैवैनं संभरति त्वामग्ने पुष्करादधीत्याह
पुष्करपर्णे ह्येनमुपश्रित-मविन्दत् तमु त्वा दध्यङ्घ्रिषिरित्याह दध्यङ्वा
आथर्वण-स्तेजस्व्यासीत् तेज एवास्मिन् दधाति तमु त्वा पाथ्यो
वृषेत्याह पूर्वमेवोदित-मुत्तरेणाभि गृणाति - [] 19

5.1.4.4 - Padam

आह । यः । एव । एनम् । अन्वपश्यदित्यनु-अपश्यत् । तेन । एव ।
एनम् । समिति । भरति । त्वाम् । अग्ने । पुष्करात् । अधीति ।
इति । आह । पुष्करपर्ण इति पुष्कर - पर्णे । हि । एनम् ।
उपश्रितमित्युप - श्रितम् । अविन्दत् । तम् । उ । त्वा । दध्यङ् ।
ऋषिः । इति । आह । दध्यङ् । वै । आथर्वणः । तेजस्वी ।
आसीत् । तेजः । एव । अस्मिन् । दधाति । तम् । उ । त्वा ।
पाथ्यः । वृषा ॥ इति । आह । पूर्वम् । एव । उदितम् ।

उत्तरेणेत्युत् – तरेण । अभीति । गृणाति । 19 (50)

5.1.4.5

चतसृभिः संभरति चत्वारि छन्दांसि छन्दोभिरेव गायत्रीभिर्ब्राह्मणस्य
 गायत्रो हि ब्राह्मण-स्त्रिष्टुग्भी राजन्यस्य त्रैष्टुभो हि राजन्यो यं
 कामयेत वसीयान्-स्यादित्युभयीभिस्तस्य संभरेत् तेजश्चैवाऽस्मा
 इन्द्रियं च समीची दधात्यष्टाभिः संभरत्यष्टाक्षरा गायत्री गायत्रो
 ऽग्निर्यावानेवाऽग्निस्तं संभरति सीद होतरित्या- () -ह देवता
 एवास्मै सः सादयति नि होतेति मनुष्यान् सः सीदस्वेति
 वयांसि जनिष्वा हि जेन्यो अग्रे अहामित्याह देव मनुष्यानेवाऽस्मै
 सःसन्नान् प्रजनयति । 20

5.1.4.5 - Padam

चतसृभिरिति चतसृ-भिः । समिति । भरति । चत्वारि । छन्दांसि ।
 छन्दोभिरिति छन्दः-भिः । एव । गायत्रीभिः । ब्राह्मणस्य । गायत्रः ।
 हि । ब्राह्मणः । त्रिष्टुग्भिरिति त्रिष्टुक् - भिः । राजन्यस्य । त्रैष्टुभः ।
 हि । राजन्यः । यम् । कामयेत । वसीयान् । स्यात् । इति ।

उ॒भयी॑भिः । तस्य॑ । समि॑ति । भ॒रेत् । तेजः॑ । च । ए॒व । अ॒स्मै ।
 इन्द्रि॑यम् । च । समी॑ची इति । द॒धाति॑ । अ॒ष्टाभिः॑ । समि॑ति ।
 भ॒रति॑ । अ॒ष्टाक्ष॑रेत्यष्टा – अ॒क्षरा॑ । गा॒यत्री॑ । गा॒यत्रः॑ । अ॒ग्निः ।
 या॒वान् । ए॒व । अ॒ग्निः । तम् । समि॑ति । भ॒रति॑ । सी॒द॑ । हो॒तः ।
 इति॑ () । आ॒ह॑ । दे॒वताः॑ । ए॒व । अ॒स्मै । समि॑ति । सा॒दय॑ति ।
 नी॑ति । हो॒ता॑ । इति॑ । म॒नुष्या॑न् । समि॑ति । सी॒दस्व॑ । इति॑ ।
 वया॑ँसि । ज॒निष्व॑ । हि । जे॒न्यः॑ । अ॒ग्रे॑ । अ॒हाम्॑ । इति॑ । आ॒ह॑ ।
 दे॒वम॒नुष्या॑निति॑ दे॒व – म॒नुष्या॑न् । ए॒व । अ॒स्मै । स॑ँस॒न्नानि॑ति
 सं – स॒न्नान् । प्रे॑ति । ज॒नय॑ति । 20 (77) (ए – व प॒शू – नि॑ति –
 गृ॒णाति॑ – हो॒तरि॑ति – स॒प्तवि॑ँशतिश्च) (A4)

5.1.5.1

क्रू॒रमि॑व वा अ॒स्या ए॒तत् क॑रोति॒ यत् ख॑नत्यप॒ उप॑ सृ॒जत्या॑पो वै
 शा॒न्ताः शा॒न्ताभि॑रे॒वाऽस्यै॑ शु॒चँ श॑मयति॒ सं ते॑ वा॒युर्मा॑तरिश्वा
 द॒धात्वि॑त्याह॒ प्रा॒णो वै वा॒युः प्रा॒णेनै॑वास्यै॒ प्रा॒णँ सं॑ द॒धाति॑ सं ते॑

वा॒युरि॒त्याह॑ तस्मा॒द्-वा॒युप्र॑च्युता दि॒वो वृ॑ष्टिरी॒र्ते तस्मै॑ च दे॒वि
व॒षड॑स्तु- [] 21

5.1.5.1 - Padam

क्रू॒रम् । इ॒व । वै । अ॒स्याः । ए॒तत् । क॒रोति॑ । यत् । ख॒नति॑ । अ॒पः ।
उ॒पेति॑ । सृ॒जति॑ । आ॒पः । वै । शान्ताः॑ । शान्ता॒भिः । ए॒व । अ॒स्यै ।
शु॒चम् ॥ श॒मय॑ति । स॒मिति॑ । ते । वा॒युः । मा॒तरि॑श्चा ॥ द॒धातु॑ । इति॑ ।
आ॒ह । प्रा॒ण इति॑ प्र - अ॒नः । वै । वा॒युः । प्रा॒णेने॑ति प्र - अ॒नेन॑ ।
ए॒व । अ॒स्यै । प्रा॒णमि॑ति प्र - अ॒नम् । स॒मिति॑ । द॒धाति॑ । स॒मिति॑ ।
ते । वा॒युः । इति॑ । आ॒ह । तस्मा॑त् । वा॒युप्र॑च्युतेति वा॒यु - प्र॒च्युता॑ ।
दि॒वः । वृ॑ष्टिः । ई॒र्ते । तस्मै॑ । च । दे॒वि । व॒षट् । अ॒स्तु । 21 (50)

5.1.5.2

तु॒भ्यमि॒त्याह॑ षड्वा ऋ॒तव॑ ऋ॒तुष्वे॒व वृ॑ष्टिं द॒धाति॑ तस्मा॒त् सर्वा॑नृ॒तून्
व॒र्षति॑ यद्-व॒षट्कु॑र्याद्-या॒तया॑माऽस्य व॒षट्का॒रः स्या॑द्यन्न
व॒षट्कु॑र्याद् रक्षां॑सि य॒ज्ञं ह॑न्युर्वडि॒त्याह॑ प॒रोक्ष॑मे॒व व॒षट् क॑रोति
ना॒स्य या॒तया॑मा व॒षट्का॒रो भ॑वति न य॒ज्ञं रक्षां॑सि घ्नन्ति सु॒जातो॑

ज्योतिषा॑ स॒हेत्यनु॑ष्टु॒भोप॑ न॒ह्यत्यनु॑ष्टु- [] 22

5.1.5.2 - Padam

तु॒भ्यम्॑ । इति॑ । आ॒ह । षट्॑ । वै । ऋ॒तवः॑ । ऋ॒तुषु॑ । ए॒व । वृ॒ष्टिम्॑ ।
द॒धाति॑ । तस्मा॑त् । सर्वा॑न् । ऋ॒तून् । व॒र्षति॑ । यत् । व॒षट्कुर्या॑दिति॑
व॒षट् - कुर्या॑त् । या॒तया॑मेति॑ या॒त - या॒मा । अ॒स्य । व॒षट्का॑र इति॑
व॒षट् - का॑रः । स्या॑त् । यत् । न । व॒षट्कुर्या॑दिति॑ व॒षट् - कुर्या॑त् ।
रक्षा॑सि । य॒ज्ञम् । ह॒न्युः । वट्॑ । इति॑ । आ॒ह । प॒रोक्ष॑मिति॑
प॒रः - अ॒क्षम्॑ । ए॒व । व॒षट् । क॒रोति॑ । न । अ॒स्य । या॒तया॑मेति॑
या॒त - या॒मा । व॒षट्का॑र इति॑ व॒षट् - का॑रः । भ॒वति॑ । न । य॒ज्ञम् ।
रक्षा॑सि । घ्न॒न्ति । सु॒जा॒त इति॑ सु - जा॒तः । ज्योति॑षा । स॒ह ।
इति॑ । अ॒नुष्टु॑भेत्यनु - स्तु॒भा॑ । उ॒पेति॑ । न॒ह्यति॑ ।

अ॒नुष्टु॑बित्यनु - स्तु॒प् । 22 (50)

5.1.5.3

-फ॒सर्वा॑णि छ॒न्दा॑सि॒ छन्दा॑सि॒ खलु॑ वा अ॒ग्नेः॑ प्रि॒या त॒नूः
प्रि॒ययै॑वैनं॑ त॒नुवा॑ परि॒ दधा॑ति वे॒दुको॑ वा॒सो भ॑वति॒य ए॒वं वे॑द॒ वारु॑णो

वा अ॒ग्निरु॒प॒न॒द्ध उ॒दु ति॒ष्ठ स्व॒ध्वरो॒र्ध्व ऊ॒ षुण॑ ऊ॒तय॑ इति॑
 सा॒वि॒त्री॒भ्यामु॒त् ति॒ष्ठति॑ स॒वितृ॑प्र॒सूत॑ ए॒वास्यो॒र्ध्वाँ व॑रुण॒मे॒निमु॒त्
 सृ॒जति॑ द्वा॒भ्यां॑ प्र॒ति॒ष्ठित्यै॑ स जा॒तो गर्भो॑ अ॒सि- [] 23

5.1.5.3 - Padam

स॒र्वा॒णि । छ॒न्दा॑ँ॒सि । छ॒न्दा॑ँ॒सि । ख॒लु । वै । अ॒ग्नेः । प्रि॒या ।
 त॒नूः । प्रि॒यया॑ ॥ ए॒व । ए॒नम् । त॒नुवा॑ ॥ प॒रीति॑ । द॒धाति॑ । वे॒दु॒कः ।
 वा॒सः । भ॒वति॑ । यः । ए॒वम् । वे॒द । वा॒रुणः॑ । वै । अ॒ग्निः । उ॒प॒न॒द्ध
 इ॒त्युप॑ – न॒द्धः । उ॒दिति॑ । उ॒ । ति॒ष्ठ । स्व॒ध्वरे॑ति॒ सु – अ॒ध्वर॑ ।
 ऊ॒र्ध्वः । उ॒ । स्वि॑ति । नः । ऊ॒तये॑ ॥ इति॑ । सा॒वि॒त्री॒भ्याम् । उ॒दिति॑ ।
 ति॒ष्ठति॑ । स॒वि॒तृ॒प्र॒सूत॑ इति॑ स॒वि॒तृ – प्र॒सूतः॑ । ए॒व । अ॒स्य ।
 ऊ॒र्ध्वा॒म् । व॒रुण॑मे॒निमि॑ति वरुण – मे॒निम् । उ॒दिति॑ । सृ॒जति॑ ।
 द्वा॒भ्याम् ॥ प्र॒ति॒ष्ठित्या॑ इति॑ प्र॒ति – स्थि॑त्यै । सः । जा॒तः । गर्भः॑ ।
 अ॒सि । 23 (50)

5.1.5.4

रोद॑स्यो॒रित्या॑हे॒मे वै रोद॑सी॒ तयो॑रेष॒ गर्भो॑ यद॒ग्नि-स्तस्मा॑-दे॒वमाहा॑ग्ने
चा॒रुर्वि॑भृ॒त ओष॑धीष्वि॒त्याह॑ यदा॒ ह्येतं॑ वि॒भरन्त्य॑थ चा॒रुतरो॑ भवति॒ प्र
मा॒तृभ्यो॑ अधि॒ कनिक्र॑दत्-गा॒ इत्या॑हौष॒धयो॑ वा अस्य॒ मातर॑स्ताभ्य
ए॒वैनं॑ प्र॒च्याव॑यति॒ स्थिरो॑ भव॒ वीड्व॑ङ्ग॒ इति॑ गर्द॒भ

आ सा॑दयति-[] 24

5.1.5.4 - Padam

रोद॑स्योः । इति॑ । आ॒ह । इ॒मे इति॑ । वै । रोद॑सी इति॑ । तयोः॑ ।
ए॒षः । गर्भः॑ । यत् । अ॒ग्निः । तस्मा॑त् । ए॒वम् । आ॒ह । अ॒ग्ने ।
चा॒रुः । वि॑भृ॒त इति॑ वि - भृ॒तः । ओष॑धीषु । इति॑ । आ॒ह । यदा॑ ।
हि । ए॒तम् । वि॒भरन्ती॑ति वि - भर॑न्ति । अथ॑ । चा॒रुतर॑ इति॒
चा॒रु - तरः॑ । भवति॑ । प्रेति॑ । मा॒तृभ्य॑ इति॑ मा॒तृ - भ्यः॑ । अधी॑ति ।
कनिक्र॑दत् । गाः । इति॑ । आ॒ह । ओष॑धयः । वै । अस्य॑ । मा॒तरः॑ ।
ताभ्यः॑ । ए॒व । ए॒नम् । प्रेति॑ । च्या॒वय॑ति । स्थि॒रः । भव॑ । वीड्व॑ङ्ग
इति॑ वीडु - अ॒ङ्गः । इति॑ । गर्द॑भे । एति॑ । सा॒दय॑ति । 24 (50)

5.1.5.5

सं नह्यत्येवैनमेतया स्थेम्ने गर्दभेन संभरति तस्माद् गर्दभः पशूनां
 भारभारितमो गर्दभेन सं भरति तस्माद् गर्दभो-ऽप्यनालेशे-ऽत्यन्यान्
 पशून् मेद्यत्यन्नं ह्येनेनाऽर्कं संभरन्ति गर्दभेन संभरति तस्माद्
 गर्दभो द्विरेताः सन् कनिष्ठं पशूनां प्रजायतेऽग्निर्ह्यस्य योनिं
 निर्दहति प्रजासु वा एष एतर्ह्यारूढः- [] 25

5.1.5.5 - Padam

समिति । नह्यति । एव । एनम् । एतया । स्थेम्ने । गर्दभेन ।
 समिति । भरति । तस्मात् । गर्दभः । पशूनाम् । भारभारितम इति
 भारभारि - तमः । गर्दभेन । समिति । भरति । तस्मात् । गर्दभः ।
 अपीति । अनालेश इत्यना - लेशे । अतीति । अन्यान् । पशून् ।
 मेद्यति । अन्नम् । हि । एनेन । अर्कम् । संभरन्तीति सं - भरन्ति ।
 गर्दभेन । समिति । भरति । तस्मात् । गर्दभः ।
 द्विरेता इति द्वि-रेताः । सन् । कनिष्ठम् । पशूनाम् । प्रेति । जायते ।
 अग्निः । हि । अस्य । योनिम् । निर्दहतीति निः - दहति ।

प्रजास्विति॑ प्र – जासु॑ । वै । एषः॑ । एतर्हि॑ ।

आरूढ॑ इत्या – रूढः॑ । 25 (50)

5.1.5.6

स ईश्वरः॑ प्रजाः॑ शुचा॑ प्रदहः॑ शिवो॑ भव प्रजाभ्य॑ इत्याह प्रजाभ्य॑
एवैनं॑ शमयति॑ मानुषीभ्यस्त्वमङ्गिर॑ इत्याह मानव्यो॑ हि प्रजा मा
द्यावापृथिवी॑ अभि शूशुचो॑ माऽन्तरिक्षं॑ मा वनस्पतीनित्याहैभ्य॑ एवैनं॑
लोकेभ्यः॑ शमयति॑ प्रैतु वाजी॑ कनिक्रददित्याह वाजी ह्येष॑ नानदद्-
रासभः॑ पत्वेत्या- [] 26

5.1.5.6 - Padam

सः । ईश्वरः॑ । प्रजा॑ इति प्र – जाः । शुचा॑ । प्रदह॑ इति प्र-दहः॑ ।
शिवः॑ । भव॑ । प्रजाभ्य॑ इति प्र – जाभ्यः॑ । इति॑ । आह॑ । प्रजाभ्य॑
इति प्र – जाभ्यः॑ । एव॑ । एनम्॑ । शमयति॑ । मानुषीभ्यः॑ । त्वम् ।
अङ्गिरः॑ । इति॑ । आह॑ । मानव्यः॑ । हि॑ । प्रजा॑ इति प्र – जाः । मा ।
द्यावापृथिवी॑ इति द्यावा – पृथिवी॑ । अभीति॑ । शूशुचः॑ । मा ।
अन्तरिक्षम्॑ । मा । वनस्पतीन्॑ । इति॑ । आह॑ । एभ्यः॑ । एव॑ । एनम्॑ ।

लो॒केभ्यः॑ । श॒म॒य॒ति॑ । प्रे॒ति॑ । ए॒तु॑ । वा॒जी॑ । क॒नि॒क्र॒द॒त् । इति॑ ।
 आ॒ह॑ । वा॒जी॑ । हि॒ । ए॒षः॑ । ना॒न॒द॒त् । रा॒स॒भः॑ । प॒त्वा॑ ॥
 इति॑ । 26 (50)

5.1.5.7

–ह॑ रा॒स॒भ॒ इति॑ ह्ये॒त॒मृ॒ष॒योऽव॑दन् भ॒र॒न्न॒ग्निं॑ पु॒री॒ष्य॒मि॒त्या॒हाऽग्नि॑ ७
 ह्ये॒ष॑ भ॒र॒ति॑ मा पा॒द्या॒यु॒षः॑ पु॒रे॒त्या॒हाऽऽ*यु॒रे॒वाऽस्मि॑न् दधा॒ति॑
 तस्मा॑द् गर्द॒भः॑ स॒र्व॒मा॒यु॒रेति॑ तस्मा॑द् गर्द॒भे॑ पु॒राऽऽयु॒षः॑ प्र॒मी॒ते॑ बि॒भ्य॒ति॑
 वृ॒षाऽग्निं॑ वृ॒षणं॑ भ॒र॒न्नि॒त्या॒ह॑ वृ॒षा॑ ह्ये॒ष॑ वृ॒षाऽग्नि॑रपां॒ गर्भ॑- [] 27

5.1.5.7 - Padam

आ॒ह॑ । रा॒स॒भः॑ । इति॑ । हि॒ । ए॒त॒म् । ऋ॒ष॒यः॑ । अ॒व॒द॒न् । भ॒र॒न् ।
 अ॒ग्नि॑म् । पु॒री॒ष्य॑म् । इति॑ । आ॒ह॑ । अ॒ग्नि॑म् । हि॒ । ए॒षः॑ । भ॒र॒ति॑ ।
 मा । पा॒दि॑ । आ॒यु॒षः॑ । पु॒रा॑ । इति॑ । आ॒ह॑ । आ॒युः॑ । ए॒व ।
 अ॒स्मि॑न् । दधा॒ति॑ । तस्मा॑त् । गर्द॒भः॑ । स॒र्व॑म् । आ॒युः॑ । ए॒ति॑ ।
 तस्मा॑त् । गर्द॒भे॑ । पु॒रा॑ । आ॒यु॒षः॑ । प्र॒मी॒त॑ इति॑ प्र-मी॒ते॑ । बि॒भ्य॒ति॑ ।
 वृ॒षा॑ । अ॒ग्नि॑म् । वृ॒षण॑म् । भ॒र॒न् । इति॑ । आ॒ह॑ । वृ॒षा॑ । हि॒ । ए॒षः॑ ।

वृषा॑ । अ॒ग्निः॑ । अ॒पाम् । गर्भ॑म् । 27 (50)

5.1.5.8

समु॒द्रि॒य-मि॒त्याहा॑ऽपा॒ ऽ ह्येष॑ गर्भो॒ यद॒ग्नि॒र॒ग्न आ॑ या॒हि वी॒तय॑ इति॒ वा
इ॒मौ लो॒कौ व्यै॑ताम॒ग्न आ॑ या॒हि वी॒तय॑ इति॒ यदा॒हा ऽनयो॑र्लो॒कयो-
र्वी॒त्यै प्र॑च्यु॒तो वा ए॒ष आ॒यत॑ना॒दगतः॑ प्रति॒ष्ठां॑ स ए॒तर्हा॑द॒ध्वर्युं॑ च
यज॑मानं च ध्या॒यत्यृ॑त् स॒त्यमि॒त्याहे॑यं वा ऋ॒तम॒सौ- [] 28

5.1.5.8 - Padam

समु॒द्रि॒यम् । इति॑ । आ॒ह । अ॒पाम् । हि । ए॒षः । गर्भः॑ । यत् ।
अ॒ग्निः । अ॒ग्ने॑ । एति॑ । या॒हि । वी॒तय॑ । इति॑ । वै । इ॒मौ । लो॒कौ ।
वी॒ति । ऐ॒ताम् । अ॒ग्ने॑ । एति॑ । या॒हि । वी॒तय॑ । इति॑ । यत् । आ॒ह ।
अ॒नयोः॑ । लो॒कयोः॑ । वी॒त्या इति॑ वि - इत्यै॑ । प्र॑च्यु॒त इति॑
प्र - च्यु॒तः । वै । ए॒षः । आ॒यत॑ना॒दित्या॑ - यत॑नात् । अ॒गतः ।
प्रति॑ष्ठा॒मिति॑ प्रति - स्था॒म् । सः । ए॒तर्हि॑ । अ॒ध्वर्यु॑म् ।
च । यज॑मानम् । च । ध्या॒यति॑ । ऋ॒तम् । स॒त्यम् । इति॑ । आ॒ह ।
इ॒यम् । वै । ऋ॒तम् । अ॒सौ । 28 (50)

5.1.5.9

सत्यमनयोरेवैनं प्रति ष्ठापयति नाऽऽ*र्तिमाच्छत्यध्वर्युर्न यजमानो
वरुणो वा एष यजमानमभ्यैति यदग्निरुपनद्ध ओषधयः प्रति
गृह्णीताग्निमेत-मित्याह शान्त्यै व्यस्यन् विश्वा अमतीरराती-रित्याह
रक्षसामपहत्यै निषीदन् नो अप दुर्मतिं हनदित्याह प्रतिष्ठित्या
ओषधयः प्रतिमोदध्व- [] 29

5.1.5.9 - Padam

सत्यम् । अनयोः । एव । एनम् । प्रतीति । स्थापयति । न । आर्तिम् ।
एति । ऋच्छति । अध्वर्युः । न । यजमानः । वरुणः । वै । एषः ।
यजमानम् । अभि । एति । एति । यत् । अग्निः । उपनद्ध
इत्युप - नद्धः । ओषधयः । प्रतीति । गृह्णीत । अग्निम् । एतम् ।
इति । आह । शान्त्यै । व्यस्यन्निति वि - अस्यन् । विश्वाः ।
अमतीः । अरातीः । इति । आह । रक्षसाम् ।
अपहत्या इत्यप - हत्यै । निषीदन्निति नि-सीदन् । नः । अपेति ।
दुर्मतिमिति दुः - मतिम् । हनत् । इति । आह । प्रतिष्ठित्या इति

प्रति॑ – स्थित्यै॑ । ओष॑धयः । प्रतीति॑ । मोद॑ध्वम् । 29 (50)

5.1.5.10

मे॒नमि॒त्याहौ॑ष॒धयो॒ वा अ॒ग्नेर्भा॑ग॒धेयं॒ ताभि॑रे॒वैन॑ꣳ सम॑र्धयति
पु॒ष्पाव॑तीः सु॒पिप्प॒ला इ॒त्याह॒ तस्मा॑दोष॒धयः॒ फलं॑ गृ॒ह्णन्त्य॒ यं वो॑ गर्भ
ऋ॒त्वियः॑ प्र॒त्नꣳ स॒धस्थ॑मा-ऽस॒ददि॒त्याह॒ याभ्य॑ ए॒वैनं॑ प्र॒च्याव॑यति
तास्वे॒वैनं॑ प्रति॒ष्ठाप॑यति॒ द्वाभ्या॑मु॒पाव॑हरति॒ प्रति॑ष्ठित्यै । 30

5.1.5.10 - Padam

ए॒नम् । इति॑ । आ॒ह । ओष॑धयः । वै । अ॒ग्नेः । भा॒ग॒धेय॑मिति
भा॒ग – धे॑यम् । ताभिः॑ । ए॒व । ए॒नम् । समि॑ति । अ॒र्धय॑ति ।
पु॒ष्पाव॑तीरिति पु॒ष्प – व॑तीः । सु॒पिप्प॒ला इति॑ सु-पि॒प्प॒लाः । इति॑ ।
आ॒ह । तस्मा॑त् । ओष॑धयः । फ॒लम् । गृ॒ह्णन्ति॑ । अ॒यम् । वः ।
गर्भः॑ । ऋ॒त्वियः॑ । प्र॒त्नम् । स॒धस्थ॑मिति स॒ध – स्थ॑म् । ए॒ति ।
अ॒सद॑त् । इति॑ । आ॒ह । याभ्यः॑ । ए॒व । ए॒नम् ।
प्र॒च्याव॑यतीति प्र – च्या॑वयति । तासु॑ । ए॒व । ए॒नम् । प्रती॑ति ।
स्था॑पयति । द्वाभ्या॑म् । उ॒पाव॑हरतीत्यु॒प – अ॑वहरति । प्रति॑ष्ठित्या इति

प्रति॑ – स्थि॒त्यै॑ । 30 (42) (अ॒स्त्व॒ – नु॒ष्टु॒ – ब॒सि॑ – सा॒दय॒त्या –
रू॒ढः॑ – प॒त्वे॑ति – गर्भ॑ – म॒सौ॑ – मो॒द॒ध्वं॑ – द्वि॒च॒त्वारि॑ञ्शच्च) (A5)

5.1.6.1

वा॒रु॒णो॑ वा अ॒ग्नि॒रुप॑नद्धो वि पा॒ज॒से॒ति॒ वि॒स्र॑ञ्च॒सय॑ति स॒वि॒तृ॒प्र॒सू॒त
ए॒वा॒स्य॑ वि॒षू॒चीं॑ वरु॒ण॒मे॒निं॑ वि॒सृ॑ज॒त्यप॑ उप॒ सृ॑ज॒त्यापो॑ वै शान्ताः
शान्ता॑भि॒रे॒वा॒स्य॑ शु॒चञ्च॑ श॒मय॑ति ति॒सृ॑भि॒रुप॑ सृ॒जति॑ त्रि॒वृ॒द्वा
अ॒ग्नि॒र्या॒वा॒ने॒वा॒ग्नि॒स्तस्य॑ शु॒चञ्च॑ श॒मय॑ति मि॒त्रः॑ स॒ञ्च॑सृ॒ज्य
पृ॒थि॒वी॒मि॒त्या॒ह॑ मि॒त्रो॒ वै शि॒वो॒ दे॒वा॒नां॑ ते॒नै॒वै – [] 31

5.1.6.1 - Padam

वा॒रु॒णः॑ । वै । अ॒ग्निः॑ । उ॒प॒न॒द्ध॑ इ॒त्यु॒प॑ – न॒द्धः॑ । वी॒ति॑ । पा॒ज॒सा॑ ।
इ॒ति॑ । वी॒ति॑ । स्र॑ञ्च॒सय॑ति । स॒वि॒तृ॒प्र॒सू॒त॑ इ॒ति॑ स॒वि॒तृ॑ – प्र॒सू॒तः॑ ।
ए॒व । अ॒स्य॑ । वि॒षू॒ची॑म् । वरु॒ण॒मे॒नि॑मि॒ति॑ वरु॒ण॑ – मे॒नि॑म् । वी॒ति॑ ।
सृ॒ज॒ति॑ । अ॒पः॑ । उ॒पे॑ति । सृ॒ज॒ति॑ । आ॒पः॑ । वै । शान्ताः॑ ।
शान्ता॑भिः॑ । ए॒व । अ॒स्य॑ । शु॒च॑म् । श॒मय॑ति । ति॒सृ॑भि॒रि॒ति॑
ति॒सृ॑ – भिः॑ । उ॒पे॑ति । सृ॒ज॒ति॑ । त्रि॒वृ॒दि॒ति॑ त्रि॒ – वृ॒त् । वै । अ॒ग्निः॑ ।

यावान् । एव । अग्निः । तस्य । शुचम् ॥ शमयति । मित्रः ।
 सꣳसृज्येति सं – सृज्य । पृथिवीम् । इति । आह । मित्रः । वै ।
 शिवः । देवानाम् ॥ तेन । एव । 31 (50)

5.1.6.2

–नꣳ सꣳ सृजति शान्त्यै यद्ग्राम्याणां पात्राणां कपालैः
 सꣳसृजेद्-ग्राम्याणि पात्राणि शुचाऽर्पयेदर्मकपालैः सꣳ सृजत्येतानि
 वा अनुपजीवनीयानि तान्येव शुचाऽर्पयति शर्कराभिः सꣳ सृजति
 धृत्या अथो शंत्वाया जलोमैः सꣳ सृजत्येषा वा अग्नेः प्रिया
 तनूर्यदजा प्रिययैवैनं तनुवा सꣳ सृजत्यथो तेजसा कृष्णाजिनस्य
 लोमभिः सꣳ –[] 32

5.1.6.2 - Padam

एनम् । समिति । सृजति । शान्त्यै ॥ यत् । ग्राम्याणाम् । पात्राणाम् ।
 कपालैः । सꣳसृजेदिति सं – सृजेत् । ग्राम्याणि । पात्राणि ।
 शुचा । अर्पयेत् । अर्मकपालैरित्यर्म-कपालैः । समिति । सृजति ।
 एतानि । वै । अनुपजीवनीयानीत्यनुप – जीवनीयानि । तानि । एव ।

शु॒चा । अ॒र्प॒य॒ति॑ । श॒र्क॑राभिः । स॒मि॒ति॑ । सृ॒ज॒ति॑ । धृ॒त्यै॑ ॥ अथो
इति॑ । श॒न्त्वा॒येति॑ शं – त्वा॒य॑ । अ॒ज॒लो॒मैरि॒त्य॒ज॒-लो॒मैः॑ । स॒मि॒ति॑ ।
सृ॒ज॒ति॑ । ए॒षा । वै । अ॒ग्नेः॑ । प्रि॒या । त॒नूः॑ । यत् । अ॒जा । प्रि॒यया॑ ॥
ए॒व । ए॒नम् । त॒नु॒वा ॥ स॒मि॒ति॑ । सृ॒ज॒ति॑ । अथो॑ इति॑ । ते॒ज॒सा ।
कृ॒ष्णा॒जि॒नस्ये॑ति कृ॒ष्ण – अ॒जि॒नस्य॑ । लो॒म॒भि॒रिति॑ लो॒म – भिः॑ ।
स॒मि॒ति॑ । 32 (50)

5.1.6.3

सृ॒ज॒ति॑ य॒ज्ञो वै कृ॑ष्णाजिनं य॒ज्ञे॒नै॒व य॒ज्ञञ् सञ् सृ॑जति रु॒द्राः
सं॒भृ॒त्य॑ पृथि॒वीमि॒त्याहै॒ता वा ए॒तं दे॒वता॑ अ॒ग्रे स॒म॒भ॒रन् ताभि॑रे॒वैनञ्
सं॒भ॒रति॑ म॒खस्य॑ शि॒रोऽसी॒त्याह॑ य॒ज्ञो वै म॒खस्तस्यै॒त-च्छि॒रो यदु॒खा
तस्मा॑दे॒वमा॒ह य॒ज्ञस्य॑ प॒दे स्थ॑ इत्या॒ह य॒ज्ञस्य॑ ह्ये॒ते – [] 33

5.1.6.3 - Padam

सृ॒ज॒ति॑ । य॒ज्ञः॑ । वै । कृ॒ष्णा॒जि॒नमि॒ति॑ कृ॒ष्ण – अ॒जि॒नम् । य॒ज्ञे॒न॑ ।
ए॒व । य॒ज्ञम् । स॒मि॒ति॑ । सृ॒ज॒ति॑ । रु॒द्राः॑ । सं॒भृ॒त्येति॑ सं – भृ॒त्य॑ ।
पृथि॒वीम् । इति॑ । आ॒ह॑ । ए॒ताः॑ । वै । ए॒तम् । दे॒वताः॑ । अ॒ग्रै॑ ॥

समि॑ति॒ । अ॒भ॒र॒न् । ता॑भिः । ए॒व । ए॒न॒म् । समि॑ति॒ । भ॒र॒ति॒ ।
म॒ख॒स्य॑ । शि॒रः॑ । अ॒सि॒ । इति॑ । आ॒ह॒ । य॒ज्ञः॑ । वै । म॒खः॑ । त॒स्य॑ ।
ए॒तत् । शि॒रः॑ । यत् । उ॒खा॑ । तस्मा॑त् । ए॒व॒म् । आ॒ह॒ । य॒ज्ञ॒स्य॑ ।
प॒दे॑ इति॑ । स्थः॑ । इति॑ । आ॒ह॒ । य॒ज्ञ॒स्य॑ । हि॒ । ए॒ते॑ इति॑ । 33 (50)

5.1.6.4

प॒दे॑ अथो॑ प्र॒ति॒ष्ठि॒त्यै॑ प्रा॒न्या॒भि-र्य॑च्छ॒त्यन्व॒न्यै-र्म॑न्त्रयते मिथु॒न॒त्वाय॑
त्र्यु॒द्धिं॑ करोति॒ त्रय॑ इ॒मे॒ लो॒का॒ ए॒षां॑ लो॒का॒ना॒मा॒प्त्यै॑ छ॒न्दो॑भिः करोति
वी॒र्यं॑ वै॒ छ॒न्दा॑सि॒ वी॒र्ये॑णै॒वैनां॑ करोति॒ य॒जु॒षा॒ बिलं॑ करोति॒ व्या॒वृ॒त्त्या॑
इ॒यतीं॑ करोति॒ प्र॒जा॒प॒ति॒ना॒ य॒ज्ञ॒मु॒खे॒न॒ सं॒मि॒तां॑ द्वि॒स्त॒नां॑ करोति
द्या॒वा॒पृ॒थि॒व्यो॒र्दो॒हाय॑ चतुः॑ स्त॒नां॑ करोति॒ प॒शू॒नां॑ दो॒हा॒या॒ष्टा॒स्त॒नां॑
करोति॒ छ॒न्द॒सां॑ दो॒हाय॑ न॒वा॒श्रि-म॑भि॒च॒रतः॑ () कुर्यात् त्रि॒वृ॒त॒मे॒व
व॒ज्रं॑ सं॒भृ॒त्य॑ भ्रातृ॒व्याय॑ प्र॒हर॒ति॒ स्तृ॒त्यै॑ कृ॒त्वाय॑ सा म॒ही॒मु॒खा॒मि॒ति॒
नि॑ दधाति॒ दे॒वता॑स्वे॒वैनां॑ प्र॒ति॒ष्ठा॒प॒यति॑ । 34

5.1.6.4 - Padam

पदे॑ इति॑ । अथो॑ इति॑ । प्रति॑ष्ठित्या॑ इति॑ प्रति॑ – स्थित्यै॑ । प्रेति॑ ।
 अन्या॑भिः । यच्छति॑ । अन्विति॑ । अन्यैः॑ । मन्त्रयते॑ । मिथु॑नत्वायेति॑
 मिथु॑न – त्वाय॑ । त्र्यु॑द्धिमिति॑ त्रि – उद्धि॑म् । करोति॑ । त्रयः॑ । इमे॑ ।
 लो॒काः । ए॒षाम् । लो॒कानाम्॑ । आप्त्यै॑ । छन्दो॑भिरिति॑ छन्दः-भिः॑ ।
 करोति॑ । वी॒र्यम्॑ । वै । छन्दा॑सि । वी॒र्येण॑ । ए॒व । ए॒नाम् । करोति॑ ।
 यजु॑षा । बिलम्॑ । करोति॑ । व्यावृ॑त्त्या इति॑ वि – आवृ॑त्त्यै । इयती॑म् ।
 करोति॑ । प्रजा॑पतिनेति॑ प्रजा – पति॑ना । यज्ञ॑मुखेनेति॑ यज्ञ-मु॒खेन॑ ।
 संमि॑तामिति॑ सं – मि॒ताम् । द्वि॒स्तनामिति॑ द्वि – स्तना॑म् । करोति॑ ।
 द्वावा॑पृथिव्योरिति॑ द्वावा – पृथि॑व्योः । दोहा॑य । चतुः॑ स्तना॑मिति॑
 चतुः॑ – स्तना॑म् । करोति॑ । प॒शूनाम्॑ । दोहा॑य ।
 अष्टा॑स्तना॑मित्यष्टा – स्तना॑म् । करोति॑ । छन्द॑साम् । दोहा॑य ।
 नवा॑श्रिमिति॑ नव – अ॒श्रिम् । अ॒भिचर॑त इत्यभि – चर॑तः () ।
 कुर्या॑त् । त्रि॒वृत॑मिति॑ त्रि – वृ॒तम् । ए॒व । वज्र॑म् । संभृ॑त्येति॑
 सं – भृ॑त्य । भ्रातृ॑व्याय । प्रेति॑ । हरति॑ । स्तृ॒त्यै॑ । कृ॒त्वाय॑ ।

सा । म॒हीम् । उ॒खाम् । इति॑ । नीति॑ । दधाति॑ । दे॒वता॑सु । ए॒व ।

ए॒नाम् । प्र॒तीति॑ । स्था॒पयति॑ । 34 (71)

(ते॒नै॒व – लो॒म॑भिः स – मे॒ते – अ॑भि॒चर॑त – ए॒क॑विं॒शति॑श्च) (A6)

5.1.7.1

स॒प्त॑भिर्धूपयति॑ स॒प्त॑ वै शी॒र्ष॒ण्याः॑ प्रा॒णाः शि॒र ए॒तद्-य॒ज्ञस्य॑
यदु॒खा शी॒र्ष॒न्ने॒व य॒ज्ञस्य॑ प्रा॒णान् दधाति॑ तस्मा॑त् स॒प्त॑ शी॒र्ष॒न्
प्रा॒णा अ॑श्व॒शके॑न धूपयति॑ प्रा॒जाप॒त्यो वा अ॑श्वः स॒योनि॑त्वाया-
दि॒तिस्त्वे॒त्याहे॒यं वा॑ अ॒दि॒तिर॑दि॒त्यैवा॑दि॒त्यां ख॒नत्य॑स्या अ॒कू॒रंका॑राय
न हि स्वः॑ स्व॒ हिन॑स्ति॒ दे॒वानां॑ त्वा प॒त्नीरि॑त्याह दे॒वानां॑- [] 35

5.1.7.1 - Padam

स॒प्त॑भि॒रिति॑ स॒प्त॑ – भिः । धूप॑यति । स॒प्त॑ । वै । शी॒र्ष॒ण्याः॑ ।

प्रा॒णा इति॑ प्र – अ॒नाः । शि॒रः । ए॒तत् । य॒ज्ञस्य॑ । यत् । उ॒खा ।

शी॒र्ष॒न् । ए॒व । य॒ज्ञस्य॑ । प्रा॒णानि॑ति प्र – अ॒नान् । दधा॑ति ।

तस्मा॑त् । स॒प्त॑ । शी॒र्ष॒न् । प्रा॒णा इति॑ प्र – अ॒नाः ।

अ॑श्व॒शके॑नेत्यश्व-शके॑न । धूप॑यति । प्रा॒जाप॒त्य इति॑ प्रा॒जा-प॒त्यः ।

वै । अश्वः । स॒यो॒नि॒त्वा॒ये॒ति॑ स॒यो॒नि॒-त्वा॒य॑ । अ॒दि॒तिः॑ । त्वा । इति॑ ।
 आ॒ह॒ । इ॒य॒म् । वै । अ॒दि॒तिः॑ । अ॒दि॒त्या॑ । ए॒व॒ । अ॒दि॒त्या॒म् । ख॒न॒ति॑ ।
 अ॒स्याः॑ । अ॒कू॒रं॑का॒रा॒ये॒त्य॒कू॒रं॑ – का॒रा॒य॑ । न । हि । स्वः॑ । स्व॒म् ।
 हि॒न॒स्ति॑ । दे॒वा॒ना॒म् । त्वा । प॒त्नीः॑ । इति॑ । आ॒ह॒ ।
 दे॒वा॒ना॒म् ॥ ३५ (५०)

5.1.7.2

वा॑ ए॒तां प॒त्न॒योऽग्रे॑ऽकु॒र्वन् ता॒भिरे॒वैनां॑ दधाति धिषणास्त्वेत्याह विद्या
 वै धिषणा॑ विद्याभिरेवैनामभीन्धे ग्नास्त्वेत्याह छन्दांसि वै ग्नाः
 छन्दोभिरेवैनां॑ श्रपयति वरूत्रयस्त्वेत्याह होत्रा वै वरूत्रयो
 होत्राभिरेवैनां॑ पचति जनयस्त्वेत्याह देवानां वै पत्नी- [] ३६

5.1.7.2 - Padam

वै । ए॒ता॒म् । प॒त्न॒यः॑ । अ॒ग्रे॑ । अ॒कु॒र्वन् । ता॒भिः॑ । ए॒व॒ । ए॒ना॒म् ।
 द॒धा॒ति॑ । धिषणाः॑ । त्वा । इति॑ । आ॒ह॒ । वि॒द्याः॑ । वै । धिषणाः॑ ।
 वि॒द्या॒भिः॑ । ए॒व॒ । ए॒ना॒म् । अ॒भी॒ति॑ । इ॒न्धे॑ । ग्नाः॑ । त्वा । इति॑ ।
 आ॒ह॒ । छ॒न्दा॑ंसि । वै । ग्नाः॑ । छ॒न्दो॑भि॒रिति॑ छ॒न्दः॑ – भिः॑ । ए॒व॒ ।

ए॒नाम् । श्र॒प॒य॒ति॑ । व॒रू॒त्र॒यः॑ । त्वा॒ । इति॑ । आ॒ह॒ । हो॒त्राः॑ । वै ।
व॒रू॒त्र॒यः॑ । हो॒त्रा॒भिः॑ । ए॒व । ए॒नाम् । प॒च॒ति॑ । ज॒न॒यः॑ । त्वा॒ । इति॑ ।
आ॒ह॒ । दे॒वा॒ना॒म् । वै । प॒त्नीः॑ । 36 (50)

5.1.7.3

– र्ज॒न॒य॒स्ता॒भिरे॒वैनां॑ प॒च॒ति॑ ष॒ड्भिः॑ प॒च॒ति॑ ष॒ड्वा ऋ॒त॒व॑ ऋ॒तु॒भिरे॒वैनां॑
प॒च॒ति॑ द्विः प॒च॒न्त्वित्या॑ह॒ तस्मा॑द् द्विः सँ॒व॒थ्स॒रस्य॑ स॒स्यं॑ प॒च्य॑ते
वा॒रु॒ण्यु॒खाऽभी॑द्धा॒ मै॒त्रि॒यो॒पैति॑ शान्त्यै॒ दे॒व॒स्त्वा॑ स॒वि॒तो॒द्-व॒प॒त्वित्या॑ह
स॒वि॒तृ॒प्र॒सू॒त ए॒वैनां॑ ब्र॒ह्म॒णा॑ दे॒वता॑भि॒रुद्-व॒प॒त्य॑प॒द्य॒माना॑ पृथि॒व्या॒शा
दि॒श॒ आ॒ पृ॒णे- [] 37

5.1.7.3 - Padam

ज॒न॒यः॑ । ता॒भिः॑ । ए॒व । ए॒नाम् । प॒च॒ति॑ । ष॒ड्भि॒रिति॑ षट् – भिः ।
प॒च॒ति॑ । षट् । वै । ऋ॒त॒वः॑ । ऋ॒तु॒भि॒रित्यु॑तु – भिः । ए॒व । ए॒नाम् ।
प॒च॒ति॑ । द्विः । प॒च॒न्तु॑ । इति॑ । आ॒ह॒ । तस्मा॑त् । द्विः ।
सँ॒व॒थ्स॒रस्ये॑ति सं-व॒थ्स॒रस्य॑ । स॒स्य॑म् । प॒च्य॑ते । वा॒रु॒णी॑ । उ॒खा॑ ।
अ॒भी॒द्धे॒त्यभि॑-इ॒द्धा॑ । मै॒त्रि॒या॑ । उ॒पे॒ति॑ । ए॒ति॑ । शान्त्यै॑ । दे॒वः॑ । त्वा॒ ।

सविता । उदिति । वपतु । इति । आह । सवितृप्रसूत इति
 सवितृ – प्रसूतः । एव । एनाम् । ब्रह्मणा । देवताभिः । उदिति ।
 वपति । अपद्यमाना । पृथिवि । आशाः । दिशः । एति । पृण । 37

(50)

5.1.7.4

–त्याह तस्मादग्निः सर्वा दिशोऽनु विभात्युत्तिष्ठ बृहती भवोर्ध्वा तिष्ठ
 ध्रुवा त्वमित्याह प्रतिष्ठित्या असुर्यं पात्रमनाच्छृण्णमा–च्छृणत्ति
 देवत्रा–ऽकरजक्षीरेणा–ऽऽ*च्छृणत्ति परमं वा एतत् पयो यदजक्षीरं
 परमेणैवैनां पयसाऽऽच्छृणत्ति यजुषा व्यावृत्त्यै छन्दोभिरा च्छृणत्ति
 छन्दोभिर्वा एषा () क्रियते छन्दोभिरेव छन्दाऽस्या च्छृणत्ति । 38

5.1.7.4 - Padam

इति । आह । तस्मात् । अग्निः । सर्वाः । दिशः । अनु । वीति ।
 भाति । उदिति । तिष्ठ । बृहती । भव । ऊर्ध्वा । तिष्ठ । ध्रुवा । त्वम् ।
 इति । आह । प्रतिष्ठित्या इति प्रति – स्थित्यै । असुर्यम् । पात्रम् ।
 अनाच्छृण्णमित्यना – छृण्णम् । एति । छृणत्ति । देवत्रेति देव–त्रा ।
 अकः । अजक्षीरेणेत्यज – क्षीरेण । एति । छृणत्ति । परमम् । वै ।

ए॒तत् । प॒यः॑ । यत् । अ॒ज॒क्षी॒र॒मि॒त्य॒ज॑ – क्षी॒र॒म् । प॒र॒मे॒ण॑ । ए॒व ।
 ए॒ना॒म् । प॒य॒सा॑ । ए॒ति॑ । छृ॒ण॒न्ति॑ । य॒जु॒षा॑ । व्या॒वृ॒त्त्या॑ इति॑
 वि – आ॒वृ॒त्त्यै॑ । छ॒न्दो॑भि॒रिति॑ छ॒न्दः॑ – भिः॑ । ए॒ति॑ । छृ॒ण॒न्ति॑ ।
 छ॒न्दो॑भि॒रिति॑ छ॒न्दः॑ – भिः॑ । वै । ए॒षा () । क्रि॒य॒ते॑ । छ॒न्दो॑भि॒रिति॑
 छ॒न्दः॑ – भिः॑ । ए॒व । छ॒न्दा॑ँ॒सि॑ । ए॒ति॑ । छृ॒ण॒न्ति॑ । 38 (56)

(आ॒ह॒ दे॒वा॒नां॑ – वै॑ प॒त्नीः॑ – पृ॒णै – षा – षट् – च) (A7)

5.1.8.1

ए॒क॒वि॒ंश॒त्या॑ मा॒षैः॑ पु॒रु॒ष॒शी॒र्ष॒म॒च्छै॑त्य॒मे॒ध्या॑ वै मा॒षा॑ अ॒मे॒ध्यं॑
 पु॒रु॒ष॒शी॒र्ष॒म॒मे॒ध्यै॑रे॒वा॒स्या॑-मे॒ध्यं॑ नि॒र॒व॒दा॒य॑ मे॒ध्यं॑ कृ॒त्वा
 ऽऽह॒र॒त्ये॒क॒वि॒ंश॒ति॑-र्भ॒व॒न्त्ये॒क॒वि॒ंशो॑ वै पु॒रु॒षः॑ पु॒रु॒ष॒स्या॑ऽऽ*प॒त्यै
 व्यृ॒द्धं॑ वा॒ ए॒तत् प्रा॒णै॒र॒मे॒ध्यं॑ यत् पु॒रु॒ष॒शी॒र्ष॒स॒प्त॒धा॑ वि॒तृ॒ष्णां॑
 व॒ल्मी॒क॒व॒पां॑ प्र॒ति॒ नि॒ द॒धा॒ति॑ स॒प्त॒ वै शी॒र्ष॒ण्याः॑ प्रा॒णाः
 प्रा॒णै॒रे॒वै॒न॒थ्-स॒म॒र्ध॒य॒ति॑ मे॒ध्य॒त्वा॒य॑ या॒व॒न्तो॑ – [] 39

5.1.8.1 - Padam

एक॑वि॒श॒त्ये॒त्येक॑ – वि॒श॒त्या॑ । मा॒षैः॑ ॥ पु॒रु॒ष॒शी॒र्ष॒मि॒ति॑
 पु॒रु॒ष – शी॒र्ष॒म् । अ॒च्छ॑ । ए॒ति॑ । अ॒मे॒ध्याः॑ ॥ वै ॥ मा॒षाः॑ ॥
 अ॒मे॒ध्य॒म् । पु॒रु॒ष॒शी॒र्ष॒मि॒ति॑ पु॒रु॒ष – शी॒र्ष॒म् । अ॒मे॒ध्यैः॑ ॥ ए॒व ।
 अ॒स्य॑ । अ॒मे॒ध्य॒म् । नि॒र॒व॒दा॒ये॒ति॑ निः – अ॒व॒दा॒य॑ । मे॒ध्य॒म् । कृ॒त्वा॑ ।
 ए॒ति॑ । ह॒र॒ति॑ । एक॑वि॒श॒ति॒रि॒त्येक॑ – वि॒श॒तिः॑ । भ॒व॒न्ति॑ ।
 एक॑वि॒श॒ इ॒त्येक॑ – वि॒शः॑ । वै । पु॒रु॒षः॑ । पु॒रु॒ष॒स्य॑ । आ॒प्त्यै॑ ॥
 व्यृ॒द्ध॒मि॒ति॑ वि – ऋ॒द्ध॒म् । वै । ए॒तत् । प्रा॒णै॒रि॒ति॑ प्र – अ॒नैः॑ ।
 अ॒मे॒ध्य॒म् । यत् । पु॒रु॒ष॒शी॒र्ष॒मि॒ति॑ पु॒रु॒ष – शी॒र्ष॒म् । स॒प्त॒धे॒ति॑
 स॒प्त – धा॑ । वि॒तृ॒ण्णा॒मि॒ति॑ वि – तृ॒ण्णा॒म् । व॒ल्मी॒क॒व॒पा॒मि॒ति॑
 व॒ल्मी॒क॒-व॒पा॒म् । प्र॒ति॑ । नी॒ति॑ । द॒धा॒ति॑ । स॒प्त॑ । वै । शी॒र्ष॒ण्याः॑ ॥
 प्रा॒णा इ॒ति॑ प्र – अ॒नाः॑ । प्रा॒णै॒रि॒ति॑ प्र – अ॒नैः॑ । ए॒व । ए॒नत् ।
 स॒मि॒ति॑ । अ॒र्ध॒य॒ति॑ । मे॒ध्य॒त्वा॒ये॒ति॑ मे॒ध्य – त्वा॒य॑ । या॒व॒न्तः॑ । 39 (50)

5.1.8.2

वै मृत्युबन्धवस्तेषां यम आधिपत्यं परीयाय यमगाथाभिः परिगायति
यमादेवैनद्-वृङ्क्ते तिसृभिः परिगायति त्रय इमे लोका एभ्य
एवैनल्लोकेभ्यो वृङ्क्ते तस्माद्-गायते न देयं गाथा हि तद्-वृङ्क्ते
ऽग्निभ्यः पशूना लभते कामा वा अग्नयः कामानेवाव रुन्धे यत्
पशून् नाऽऽलभेताऽनवरुद्धा अस्य - [] 40

5.1.8.2 - Padam

वै । मृत्युबन्धव इति मृत्यु - बन्धवः । तेषाम् । यमः ।
आधिपत्यमित्याधि - पत्यम् । परीति । इयाय । यमगाथाभिरिति
यम - गाथाभिः । परीति । गायति । यमात् । एव । एनत् । वृङ्क्ते ।
तिसृभिरिति तिसृ - भिः । परीति । गायति । त्रयः । इमे । लोकाः ।
एभ्यः । एव । एनत् । लोकेभ्यः । वृङ्क्ते । तस्मात् । गायते । न ।
देयम् । गाथा । हि । तत् । वृङ्क्ते । अग्निभ्य इत्यग्नि-भ्यः । पशून् ।
एति । लभते । कामाः । वै । अग्नयः । कामान् । एव । अवेति ।
रुन्धे । यत् । पशून् । न । आलभेतेत्या - लभेत ।

अ॒न॒व॒रु॒द्धा इ॒त्य॒न॒व – रु॒द्धाः । अ॒स्य॒ । 40 (50)

5.1.8.3

प॒श॒वः स्यु॒र्यत् पर्य॑ग्निकृतानु॒थ्-सृ॒जेद्-य॒ज्ञ॒वे॒श॒सं कु॒र्याद्-य॒थ्
स॒स्था॒पये॑द्-या॒तया॑मानि शी॒र्षाणि॑ स्यु॒र्यत् प॒शूना॑ल॒भते॑ तेनै॒व
प॒शू॒न॒व रु॒न्धे यत् पर्य॑ग्निकृतानु॒थ्-सृ॒जति॑ शी॒र्षा-मया॑तयाम॒त्वाय॑
प्राजा॑पत्येन स॒स्थाप॑यति य॒ज्ञो वै प्रजा॑पतिर्य॒ज्ञ ए॒व य॒ज्ञं
प्रति॑ष्ठापयति प्रजा॑पतिः प्रजा॑ असृ॒जत॑ स रि॒रि॒चानो॑ऽमन्यत स ए॒ता
आ॒प्री॒रप॑श्यत् ताभि॒र्वै स॒ मुख॑त- [] 41

5.1.8.3 - Padam

प॒श॒वः । स्युः॑ । यत् । पर्य॑ग्निकृतानि॒ति पर्य॑ग्नि - कृ॒तान् ।
उ॒थ्सृ॒जेदित्यु॑त् - सृ॒जेत् । य॒ज्ञ॒वे॒श॒समि॑ति य॒ज्ञ-वे॒श॒सम् । कु॒र्यात् ।
यत् । स॒स्था॒पये॑दिति सं - स्था॒पये॑त् । या॒तया॑मानीति
या॒त - या॒मानि॑ । शी॒र्षाणि॑ । स्युः॑ । यत् । प॒शून् । आ॒ल॒भ॒त
इ॒त्या - ल॒भ॒ते । तेन॑ । ए॒व । प॒शून् । अ॒वे॒ति । रु॒न्धे । यत् ।
पर्य॑ग्निकृतानि॒ति पर्य॑ग्नि - कृ॒तान् । उ॒थ्सृ॒जतीत्यु॑त् - सृ॒जति॑ ।

शी॒र्ष्णाम् । अया॑तयाम॒त्वायेत्यया॑तयाम – त्वा॒य । प्रा॒जाप॒त्येने॑ति
 प्रा॒जा – प॒त्येन॑ । समि॑ति । स्था॒पय॑ति । य॒ज्ञः । वै । प्र॒जाप॑तिरिति
 प्र॒जा – प॒तिः । य॒ज्ञे । ए॒व । य॒ज्ञम् । प्र॒तीति॑ । स्था॒पय॑ति ।
 प्र॒जाप॑तिरिति प्र॒जा – प॒तिः । प्र॒जा इति॑ प्र – जाः । अ॒सृ॒जत॑ ।
 सः । रि॒रि॒चानः॑ । अ॒म॒न्य॒त । सः । ए॒ताः । आ॒प्री॒रित्या॑ – प्रीः ।
 अ॒प॒श्य॒त् । ता॒भिः । वै । सः । मु॒ख॒तः । 41 (50)

5.1.8.4

आ॒त्मान॑मा ऽप्री॑णीत॒ यदे॑ता आ॒प्रियो॑ भव॒न्ति य॒ज्ञो वै प्र॒जाप॑ति-
 र्य॒ज्ञमे॑वैता॒भिर्मु॑ख॒त आ प्री॑णा॒त्य-परि॑मित॒छन्द॑सो भव॒न्त्यप॑रि॒मितः
 प्र॒जाप॑तिः प्र॒जाप॑ते॒राप्त्या॑ ऊ॒नाति॑रि॒क्ता मि॒थु॒नाः प्र॒जात्यै॑ लो॒मशं॑ वै
 ना॒मैत॑च्छ॒न्दः प्र॒जाप॑तेः प॒शवो॑ लो॒मशाः॑ प॒शूने॒वाऽव॑ रु॒न्धे सर्वा॑णि वा
 ए॒ता रू॒पाणि॑ सर्वा॑णि रू॒पाण्य॒ग्नौ चि॒त्यै क्रि॒यन्ते॑ तस्मा॑दे॒ता
 अ॒ग्नेश्चि॑त्यस्य – [] 42

5.1.8.4 - Padam

आत्मानम्॑ । एति॑ । अप्रीणीत॑ । यत् । एताः॑ । आप्रिय॑ इत्या-प्रियः॑ ।
भवन्ति॑ । यज्ञः॑ । वै । प्रजापतिरिति॑ प्रजा - पतिः॑ । यज्ञम्॑ । एव ।
एताभिः॑ । मुखतः॑ । एति॑ । प्रीणाति॑ । अपरिमितछन्दस॑
इत्यपरिमित - छन्दसः॑ । भवन्ति॑ । अपरिमित इत्यपरि - मितः॑ ।
प्रजापतिरिति॑ प्रजा - पतिः॑ । प्रजापतेरिति॑ प्रजा - पतेः॑ । आप्त्यै॑ ।
ऊनातिरिक्ता इत्यून - अतिरिक्ताः॑ । मिथुनाः॑ । प्रजात्या इति॑
प्र - जात्यै॑ । लोमशम्॑ । वै । नाम॑ । एतत् । छन्दः॑ ।
प्रजापतेरिति॑ प्रजा - पतेः॑ । पशवः॑ । लोमशाः॑ । पशून् । एव ।
अवेति॑ । रुन्धे॑ । सर्वाणि॑ । वै । एताः॑ । रूपाणि॑ । सर्वाणि॑ ।
रूपाणि॑ । अग्नौ॑ । चित्यै॑ । क्रियन्ते॑ । तस्मात्॑ । एताः॑ । अग्नेः॑ ।
चित्यस्य॑ । 42 (50)

5.1.8.5

भवन्त्ये॑ कवि॑ शति॑ सामिधेनीरन्वाह॑ रुग्वा॑ एकवि॑शो रुचमेव॑
गच्छत्यथो॑ प्रतिष्ठामेव॑ प्रतिष्ठा ह्येकवि॑श-श्चतुर्वि॑शतिमन्वाह॑

चतुर्विंशतिरर्धमासाः सँवथ्सरः सँवथ्सरोऽग्निर्वैश्वानरः साक्षादेव
वैश्वानरमव रुन्धे पराचीरन्वाह पराडिव हि सुवर्गो लोकः
समास्त्वाऽग्न ऋतवो वर्धयन्त्वित्याह समाभिरेवाऽग्निं वर्धय- [] 43

5.1.8.5 - Padam

भवन्ति । एकविंशतिमित्येक - विंशतिम् । सामिधेनीरिति
सां - इधेनीः । अन्विति । आह । रुक् । वै । एकविंश
इत्येक - विंशः । रुचम् । एव । गच्छति । अथो इति ।
प्रतिष्ठामिति प्रति - स्थाम् । एव । प्रतिष्ठेति प्रति - स्था । हि ।
एकविंश इत्येक - विंशः । चतुर्विंशतिमिति
चतुः - विंशतिम् । अन्विति । आह । चतुर्विंशतिरिति
चतुः - विंशतिः । अर्धमासा इत्यर्ध - मासाः । सँवथ्सर इति
सं - वथ्सरः । सँवथ्सर इति सं - वथ्सरः । अग्निः । वैश्वानरः ।
साक्षादिति स - अक्षात् । एव । वैश्वानरम् । अवेति । रुन्धे ।
पराचीः । अन्विति । आह । पराड् । इव । हि । सुवर्ग इति
सुवः - गः । लोकः । समाः । त्वा । अग्ने । ऋतवः । वर्धयन्तु ।

इति॑ । आ॒ह । समा॑भिः । ए॒व । अ॒ग्निम् । वर्ध॑यति । 43 (50)

5.1.8.6

त्यू॒तुभिः॑ सँव॒थ्स॒रं वि॒श्वा आ॑ भा॒हि प्र॒दिशः॑ पृथि॒व्या इत्या॑ह
तस्मा॑द॒ग्निः सर्वा॑ दि॒शोऽनु॑ विभा॑ति प्र॒त्यौह॑ताम॒श्विना॑
मृ॒त्युम॑स्मा॒दित्या॑ह मृ॒त्युमे॒वाऽस्मा॑दप॒ नुद॑त्यु॒द्वयं॑ तम॒सस्प॑रीत्या॒ह पा॒प्मा
वै तमः॑ पा॒प्मान॑मे॒वास्मा॑दप॒ हन्त्य॑गन्म॒ ज्योति॑रुत्तम-मि॒त्याहाऽसौ॑ वा
आ॒दित्यो॑ () ज्योति॑रुत्तम-मा॒दित्य॑स्यैव सा॒युज्यं॑ गच्छति न
सँव॒थ्स॒रस्ति॑ष्ठति नास्य॑ श्री॒स्तिष्ठ॑ति यस्यै॒ताः क्रि॒यन्ते॑ ज्योति॑ष्मती-
मुत्त॑मामन्वा॒ह ज्योति॑रे॒वास्मा॑ उप॒रिष्ठा॑द् दधाति सु॒वर्ग॑स्य
लो॒कस्या॑नु॒ख्यात्यै॑ । 44

5.1.8.6 - Padam

ऋ॒तुभि॑रित्यू॒तु - भिः॑ । सँव॒थ्स॒रमि॑ति सं - व॒थ्स॒रम् । वि॒श्वाः॑ ।
ए॒ति । भा॒हि । प्र॒दिश॑ इति प्र - दि॒शः । पृथि॒व्याः । इति॑ । आ॒ह ।
तस्मा॑त् । अ॒ग्निः । सर्वाः॑ । दि॒शः । अनु॑ । वी॒ति । भा॒ति । प्र॒तीति॑ ।
औ॒ह॒ताम् । अ॒श्विना॑ । मृ॒त्युम् । अ॒स्मात् । इति॑ । आ॒ह । मृ॒त्युम् ।

ए॒व । अ॒स्मात् । अ॒पेति॑ । नु॒दति॑ । उ॒दिति॑ । व॒यम् । त॒मसः॑ । प॒रीति॑ ।
 इति॑ । आ॒ह । पा॒प्मा । वै । त॒मः । पा॒प्मानम्॑ ॥ ए॒व । अ॒स्मात् ।
 अ॒पेति॑ । ह॒न्ति । अ॒गन्म॑ । ज्योतिः॑ । उ॒त्तम॑मित्युत् - त॒मम् । इति॑ ।
 आ॒ह । अ॒सौ । वै । आ॒दित्यः॑ () । ज्योतिः॑ । उ॒त्तम॑मित्युत्-त॒मम् ।
 आ॒दित्य॑स्य । ए॒व । सा॒युज्य॑म् । ग॒च्छति॑ । न । सँ॒वथ्स॑र
 इति॑ सं - व॒थ्सरः॑ । तिष्ठति॑ । न । अ॒स्य । श्रीः॑ । तिष्ठति॑ । य॒स्य ।
 ए॒ताः । क्रि॒यन्ते॑ ॥ ज्योति॑ष्मतीम् । उ॒त्तमा॑मित्युत् - त॒माम् । अ॒न्विति॑ ।
 आ॒ह । ज्योतिः॑ । ए॒व । अ॒स्मै । उ॒परि॑ष्ठात् । द॒धाति॑ । सु॒वर्ग॑स्येति
 सु॒वः - ग॒स्य । लो॒कस्य॑ । अ॒नुख्या॑त्या इत्यनु - ख्या॒त्यै । 44 (78)

(या॒वन्तो॑ - ऽस्य॑ - मु॒खत॑ - श्रि॒त्यस्य॑ - व॒र्द्धय॑ - त्या॒दित्यो॑ -
 ऽष्टा॒विंश॑तिश्च) (A8)

5.1.9.1

षड्भिर्दी॑क्षयति षड्वा ऋ॒तव॑ ऋ॒तुभि॑रे॒वैनं॑ दीक्षयति सप्तभिर्दी॑क्षयति
 सप्त॑ छन्दा॒सि॑ छन्दा॒भिरे॒वैनं॑ दीक्षयति विश्वे॑ दे॒वस्य॑ ने॒तुरि॑त्य-
 नुष्टु॑भो॒त्तमया॑ जुहोति वा॒ग्वा अ॒नुष्टु॑प् तस्मात् प्रा॒णानां॑ वा॒गुत्त॑मै-

कस्मादक्षरादनाप्तं प्रथमं पदं तस्माद्-यद्-वाचोऽनाप्तं तन्मनुष्या
उप जीवन्ति पूर्णया जुहोति पूर्ण इव हि प्रजापतिः - [] 45

5.1.9.1 - Padam

षड्भिरिति षट् - भिः । दीक्षयति । षट् । वै । ऋतवः ।
ऋतुभित्यु-भिः । एव । एनम् । दीक्षयति । सप्तभिरिति
सप्त - भिः । दीक्षयति । सप्त । छन्दांसि । छन्दोभिरिति
छन्दः - भिः । एव । एनम् । दीक्षयति । विश्वे । देवस्य । नेतुः ।
इति । अनुष्टुभेत्यनु - स्तुभा । उत्तमेत्युत् - तमया । जुहोति ।
वाक् । वै । अनुष्टुबित्यनु - स्तुप् । तस्मात् । प्राणानामिति
प्र - अनानाम् । वाक् । उत्तमेत्युत् - तमा । एकस्मात् । अक्षरात् ।
अनाप्तम् । प्रथमम् । पदम् । तस्मात् । यत् । वाचः । अनाप्तम् ।
तत् । मनुष्याः । उपेति । जीवन्ति । पूर्णया । जुहोति । पूर्णः । इव ।
हि । प्रजापतिरिति प्रजा - पतिः । 45 (50)

5.1.9.2

प्रजापतेरापत्यै न्यूनया जुहोति न्यूनाद्धि प्रजापतिः प्रजा असृजत
 प्रजानां सृष्ट्यै यदर्चिषि प्रवृञ्ज्याद्-भूतमव रुन्धीत यदङ्गारेषु
 भविष्यदङ्गारेषु प्रवृणक्ति भविष्य देवाव रुन्धे भविष्यद्धि भूयो भूताद्-
 द्वाभ्यां प्रवृणक्ति द्विपाद्-यजमानः प्रतिष्ठित्यै ब्रह्मणा वा एषा यजुषा
 संभृता यदुखा सा यद्विद्येताऽऽ*र्तिमाच्छे - [] 46

5.1.9.2 - Padam

प्रजापतेरिति प्रजा - पतेः । आप्त्यै । न्यूनयेति नि - ऊनया ।
 जुहोति । न्यूनादिति नि - ऊनात् । हि । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः ।
 प्रजा इति प्र - जाः । असृजत । प्रजानामिति प्र - जानाम् ।
 सृष्ट्यै । यत् । अर्चिषि । प्रवृञ्ज्यादिति प्र - वृञ्ज्यात् । भूतम् ।
 अवेति । रुन्धीत । यत् । अङ्गारेषु । भविष्यत् । अङ्गारेषु । प्रेति ।
 वृणक्ति । भविष्यत् । एव । अवेति । रुन्धे । भविष्यत् । हि । भूयः ।
 भूतात् । द्वाभ्याम् । प्रेति । वृणक्ति । द्विपादिति द्वि-पात् । यजमानः ।
 प्रतिष्ठित्या इति प्रति - स्थित्यै । ब्रह्मणा । वै । एषा । यजुषा ।

संभृ॑तेति॒ सं – भृ॒ता । यत् । उ॒खा । सा । यत् । भिद्ये॑त । आ॒र्ति॑म् ।
एति॑ । ऋ॒च्छेत् । 46 (50)

5.1.9.3

– द्यज॑मानो ह॒न्येता॑ऽस्य॒ यज्ञो॑ मि॒त्रैता॑मु॒खां तपे॑त्याह॒ ब्रह्म॑ वै मि॒त्रो
ब्रह्म॑न्ने॒वैनां॑ प्र॒तिष्ठा॑पयति॒ नाऽऽर्ति॑मा॒र्च्छति॑ यज॑मानो॒ नास्य॑ य॒ज्ञो ह॒न्यते
यदि॑ भिद्ये॑त तैरे॒व क॑पालैः॒ सꣳ सृ॑जेथ् सै॒व ततः॑ प्रायश्चि॒त्तिर्यो॑ ग॒तश्रीः॑
स्या॑न्मथि॒त्वा तस्या॑व॒ दध्याद्–भू॑तो वा ए॒ष स॒ स्वां– [] 47

5.1.9.3 - Padam

यज॑मानः । ह॒न्ये॑त । अ॒स्य । य॒ज्ञः । मि॒त्र । ए॒ताम् । उ॒खाम् । तप॑ ।
इति॑ । आ॒ह । ब्रह्म॑ । वै । मि॒त्रः । ब्रह्म॑न् । ए॒व । ए॒नाम् । प्र॒तीति॑ ।
स्था॑पयति॒ न । आ॒र्ति॑म् । एति॑ । ऋ॒च्छति॑ । यज॑मानः । न । अ॒स्य ।
य॒ज्ञः । ह॒न्यते॑ । यदि॑ । भिद्ये॑त । तैः । ए॒व । क॑पालैः । स॒मिति॑ ।
सृ॒जेत् । सा । ए॒व । ततः॑ । प्रायश्चि॒त्तिः । यः । ग॒तश्री॑रिति॒
ग॒त – श्रीः॑ । स्यात् । मथि॒त्वा । तस्य॑ । अ॒वेति॑ । द॒ध्यात् । भू॒तः ।
वै । ए॒षः । सः । स्वा॑म् । 47 (50)

5.1.9.4

दे॒वता॒मु॒पै॒ति॑ यो भू॒ति॒कामः॑ स्याद्य उ॒खायै॑ सं॒भवे॒त् स ए॒व तस्य॑
स्यादतो ह्येष सं॒भवत्येष॑ वै स्वयं॒भूर्नाम॑ भवत्ये॒व यं का॒मये॑त
भ्रातृ॒व्यम॒स्मै॒ जनये॑यमित्य-न्यतस्तस्या-ऽऽह॒त्याऽव॑ दध्यात्
साक्षा॒दे॒वा॒स्मै॒ भ्रातृ॒व्यं॑ जनयत्यम्बरीषादन्न का॒मस्या॑व दध्यादं॒बरीषे॑ वा
अन्नं॑ भ्रियते सयो॒न्ये॒वान्न- [] 48

5.1.9.4 - Padam

दे॒वता॒म् । उ॒पे॒ति॑ । ए॒ति॑ । यः । भू॒ति॒काम॑ इति भू॒ति॑ - का॒मः ।
स्यात् । यः । उ॒खायै॑ । सं॒भवे॒दिति॑ सं - भवे॒त् । सः । ए॒व ।
तस्य॑ । स्यात् । अतः॑ । हि । ए॒षः । सं॒भवती॑ति सं-भवति । ए॒षः ।
वै । स्वयं॒भूरिति॑ स्वयं-भूः । नाम॑ । भवति । ए॒व । यम् । का॒मये॑त ।
भ्रातृ॒व्यम् । अ॒स्मै॑ । जनये॑यम् । इति॑ । अ॒न्यतः॑ । तस्य॑ ।
आह॒त्येत्या॑ - ह॒त्य॑ । अ॒वे॒ति॑ । द॒ध्यात् । साक्षा॒दिति॑ स - अ॒क्षात् ।
ए॒व । अ॒स्मै॑ । भ्रातृ॒व्यम् । जनय॑ति । अं॒बरीषा॑त् ।
अन्न॑का॒मस्ये॑त्यन्न - का॒मस्य॑ । अ॒वे॒ति॑ । द॒ध्यात् । अं॒बरीषे॑ । वै ।

अन्नम् । श्रियते । सयोनीति स – योनि । एव । अन्नम् । 48 (50)

5.1.9.5

–मव रुन्धे मुञ्जानव दधात्यूर्ग्वे मुञ्जा ऊर्जमेवास्मा अपि
दधात्यग्निर्देवेभ्यो निलायत स क्रुमुकं प्राऽविशत् क्रुमुकमव दधाति
यदेवास्य तत्र न्यक्तं तदेवाव रुन्धे आज्येन सं यौत्येतद्वा अग्नेः प्रियं
धाम यदाज्यं प्रियेणैवैनं धाम्ना समर्धयत्यथो तेजसा – [] 49

5.1.9.5 - Padam

अवेति । रुन्धे । मुञ्जान् । अवेति । दधाति । ऊर्क् । वै । मुञ्जाः ।
ऊर्जम् । एव । अस्मै । अपीति । दधाति । अग्निः । देवेभ्यः ।
निलायत । सः । क्रुमुकम् । प्रेति । अविशत् । क्रुमुकम् । अवेति ।
दधाति । यत् । एव । अस्य । तत्र । न्यक्तमिति नि – अक्तम् । तत् ।
एव । अवेति । रुन्धे । आज्येन । समिति । यौति । एतत् । वै ।
अग्नेः । प्रियम् । धाम । यत् । आज्यम् । प्रियेण । एव । एनम् ।
धाम्ना । समिति । अर्धयति । अथो इति । तेजसा । 49 (50)

5.1.9.6

वै कंकतीमा दधाति भा एवाव रुन्धे शमीमयीमा दधाति शान्त्यै
 सीद त्वं मातुरस्या उपस्थ इति तिसृभिर्जातमुप तिष्ठते त्रय इमे
 लोका एष्वेव लोकेष्वविदं गच्छत्यथो प्राणानेवाऽऽत्मन् धत्ते । 50

5.1.9.6 - Padam

वैकङ्कतीम् । एति । दधाति । भाः । एव । अवेति । रुन्धे ।
 शमीमयीमिति शमी – मयीम् । एति । दधाति । शान्त्यै ।
 सीद । त्वम् । मातुः । अस्याः । उपस्थ इत्युप – स्थे । इति ।
 तिसृभिरिति तिसृ – भिः । जातम् । उपेति । तिष्ठते । त्रयः ।
 इमे । लोकाः । एषु । एव । लोकेषु । आविदमित्या – विदम् ।
 गच्छति । अथो इति । प्राणानिति प्र – अनान् । एव ।
 आत्मन् । धत्ते । 50 (34) (प्रजापतिर् – ऋच्छेथ् – स्वा – मेवान्नं
 – तेजसा – चतुस्त्रिंशच्च) (A9)

5.1.10.1

न ह स्म वै पुराऽग्निरपरशुवृक्णं दहति तदस्मै प्रयोग
 एवर्षिरस्वदयद्-यदग्ने यानि कानि चेति समिधमा

द॒धा॒त्य॒प॒र॒शु॒वृ॒क्ण॒-मे॒वा॒स्मै॑ स्व॒द॒य॒ति॑ सर्व॒म॒स्मै॑ स्व॒द॒ते॒ य॒ ए॒वं
 वे॒दौ॑ दु॒म्ब॒री॒मा॒ द॒धा॒त्यू॒र्वा॑ उ॒दु॒म्ब॒र॒ ऊ॒र्ज॑मे॒वा॒स्मा॒ अपि॑ द॒धा॒ति॑
 प्र॒जा॒प॒ति॒र॒ग्नि॒-म॒सृ॒ज॒त॒ त॒ञ् सृ॒ष्ट॒ञ् र॒क्षाञ्॑स्य- [] 51

5.1.10.1 - Padam

न । ह । स्म । वै । पु॒रा । अ॒ग्निः । अ॒प॒र॒शु॒वृ॒क्ण॒मि॒त्य॒प॒र॒शु॒-वृ॒क्ण॒म् ।
 द॒ह॒ति॑ । तत् । अ॒स्मै॑ । प्र॒यो॒ग॒ इति॑ प्र - यो॒गः । ए॒व । ऋ॒षिः ।
 अ॒स्व॒द॒य॒त् । यत् । अ॒ग्ने॑ । या॒नि॑ । का॒नि॑ । च । इति॑ । स॒मि॒ध॒मि॒ति॑
 सं - इ॒ध॒म् । ए॒ति॑ । द॒धा॒ति॑ । अ॒प॒र॒शु॒वृ॒क्ण॒मि॒त्य॒प॒र॒शु॒ - वृ॒क्ण॒म् ।
 ए॒व । अ॒स्मै॑ । स्व॒द॒य॒ति॑ । सर्व॒म् । अ॒स्मै॑ । स्व॒द॒ते॒ । यः । ए॒व॒म् ।
 वे॒द॑ । औ॒दु॒म्ब॒री॒म् । ए॒ति॑ । द॒धा॒ति॑ । ऊ॒र्क् । वै । उ॒दु॒म्ब॒रः॑ । ऊ॒र्ज॑म् ।
 ए॒व । अ॒स्मै॑ । अ॒पी॒ति॑ । द॒धा॒ति॑ । प्र॒जा॒प॒ति॒रि॒ति॑ प्र॒जा - प॒तिः ।
 अ॒ग्नि॒म् । अ॒सृ॒ज॒त॒ । त॒म् । सृ॒ष्ट॒म् । र॒क्षाञ्॑सि । 51 (50)

5.1.10.2

-जि॒घाञ्॑स॒न्थ॒स ए॒तद्-रा॒क्षो॒घ्न॑म॒पश्य॑त् ते॒न॒ वै॒ स॒र॒क्षाञ्॑स्य॒पाऽह॑त
 यद्-रा॒क्षो॒घ्नं॑ भ॒व॒त्य॒ग्ने॒रे॒व॒ ते॒न॒ जा॒ताद्-र॒क्षाञ्॑स्य॒प॒ ह॒न्त्या॑श्च॒त्थी॒मा

द॒धा॒त्य॒श्च॒त्थो॑ वै व॒न॒स्प॒ती॒ना॑ꣳ स॒प॒न्न॒सा॒हो॑ वि॒जि॒त्यै॑ वैक॒ङ्क॒ती॒मा
द॒धा॒ति॒ भा॒ ए॒वा॒व॒ रु॒न्धे॑ श॒मी॒म॒यी॒मा॑ द॒धा॒ति॒ शान्॒त्यै॑ सꣳशितं॑ मे
ब्र॒ह्मो॒द्दे॒षां॑ बा॒हू॑ अ॒ति॒र॒मि॒त्यु॒त्त॒मे॑ औ॒दु॒म्ब॒री॑ - [] 52

5.1.10.2 - Padam

अ॒जि॒घाꣳस॒न् । सः॑ । ए॒तत् । रा॒क्षो॒घ्न॒मि॒ति॑ रा॒क्षः-घ्न॑म् । अ॒प॒श्यत् ।
ते॒न॑ । वै । सः॑ । र॒क्षाꣳसि॑ । अ॒पे॒ति॑ । अ॒हत॑ । यत् ।
रा॒क्षो॒घ्न॒मि॒ति॑ रा॒क्षः-घ्न॑म् । भ॒व॒ति॑ । अ॒ग्नेः॑ । ए॒व॑ । ते॒न॑ । जा॒तात् ।
र॒क्षाꣳसि॑ । अ॒पे॒ति॑ । ह॒न्ति॑ । आ॒श्र॒त्थी॒म् । ए॒ति॑ । द॒धा॒ति॑ । अ॒श्र॒त्थः॑ ।
वै । व॒न॒स्प॒ती॒ना॑म् । स॒प॒न्न॒सा॒ह॑ इति स॒प॒न्न - सा॒हः॑ । वि॒जि॒त्या॑ इति
वि - जि॒त्यै॑ । वैक॒ङ्क॒ती॒म् । ए॒ति॑ । द॒धा॒ति॑ । भाः॑ । ए॒व॑ । अ॒वे॒ति॑ ।
रु॒न्धे॑ । श॒मी॒म॒यी॒मि॒ति॑ श॒मी - म॒यी॒म् । ए॒ति॑ । द॒धा॒ति॑ । शान्॒त्यै॑ ।
सꣳशि॒त॒मि॒ति॑ सं-शि॒त॒म् । मे॑ । ब्र॒ह्म॑ । उ॒दि॒ति॑ । ए॒षाम्॑ । बा॒हू॑ इति ।
अ॒ति॒र॒म् । इति॑ । उ॒त्त॒मे॑ इत्युत् - त॒मे॑ । औ॒दु॒म्ब॒री॑ इति॑ । 52 (50)

5.1.10.3

वाचयति ब्रह्मणैव क्षत्रं स इत्यति क्षत्रेण ब्रह्म तस्माद् ब्राह्मणो
 राजन्यवानत्यन्यं ब्राह्मणं तस्माद्-राजन्यो ब्राह्मणवानत्यन्यं
 राजन्यं मृत्युर्वा एष यदग्निरमृतं हिरण्यं रुक्ममन्तरं
 प्रतिमुञ्चते ऽमृतमेव मृत्योरन्तर्धत्त एकविंशतिनिर्बाधो
 भवत्येकविंशतिर्वै देवल्लोका द्वादश मासाः पञ्चर्तवस्त्रय इमे
 लोका असावादित्य- [] 53

5.1.10.3 - Padam

वाचयति । ब्रह्मणा । एव । क्षत्रम् । समिति । इत्यति । क्षत्रेण । ब्रह्म ।
 तस्मात् । ब्राह्मणः । राजन्यवानिति राजन्य - वान् । अतीति ।
 अन्यम् । ब्राह्मणम् । तस्मात् । राजन्यः । ब्राह्मणवानिति
 ब्राह्मण - वान् । अतीति । अन्यम् । राजन्यम् । मृत्युः । वै । एषः ।
 यत् । अग्निः । अमृतम् । हिरण्यम् । रुक्मम् । अन्तरम् । प्रतीति ।
 मुञ्चते । अमृतम् । एव । मृत्योः । अन्तः । धत्ते ।
 एकविंशतिनिर्बाध इत्येकविंशति - निर्बाधः । भवति ।

ए॒क॒वि॒ंश॒ति॒रि॒त्ये॒क॑-वि॒ंश॒तिः॑ । वै । दे॒व॒लो॒का इति॑ दे॒व-लो॒काः ।
द्वा॒द॒श । मा॒साः । प॒ञ्च । ऋ॒त॒वः । त्र॒यः । इ॒मे । लो॒काः । अ॒सौ ।

आ॒दि॒त्यः । 53 (50)

5.1.10.4

ए॒क॒वि॒ंश॒ ए॒ता॒व॒न्तो॑ वै दे॒व॒लो॒कास्ते॑भ्य ए॒व भ्रा॑तृ॒व्य॒म॒न्त॒रेति॑
नि॒र्बा॒धैर्वै॑ दे॒वा अ॒सुरा॑न् नि॒र्बा॒धेऽकु॑र्व॒त तन्नि॑र्बा॒धानां॑ नि॒र्बा॒ध॒त्वं
नि॒र्बा॒धी भ॑वति भ्रा॑तृ॒व्या॒ने॒व नि॒र्बा॒धे कु॑रु॒ते सा॒वि॒त्रि॒या प्र॑ति॒मुञ्च॑ते
प्र॒सू॒त्यै न॒क्तो॒षा॒सेत्यु॑त्तर॒या ऽहो॑रा॒त्राभ्या॑मे॒वैन॑-मु॒द्य॒च्छ॑ते दे॒वा
अ॒ग्निं धा॑रयन् द्र॒वि॒णो॒दा इ॒त्याह॑ प्रा॒णा वै दे॒वा द्र॒वि॒णो॒दा
अ॒हो॒रा॒त्राभ्या॑मे॒वैन॑मु॒द्य॒त्य - [] 54

5.1.10.4 - Padam

ए॒क॒वि॒ंश॒ इत्ये॒क - वि॒ंश॒तिः॑ । ए॒ता॒व॒न्तः । वै । दे॒व॒लो॒का इति॑
दे॒व - लो॒काः । ते॑भ्यः । ए॒व । भ्रा॑तृ॒व्यम् । अ॒न्तः । ए॒ति ।
नि॒र्बा॒धैरिति॑ निः - बा॒धैः । वै । दे॒वाः । अ॒सुरा॑न् । नि॒र्बा॒ध इति॑
निः - बा॒धे । अ॒कु॑र्व॒त । तत् । नि॒र्बा॒धा॒नामि॑ति॒ निः - बा॒धा॒नाम् ।

निर्बाधत्वमिति॑ निर्बाध – त्वम् । निर्बाधीति॑ निः – बाधी । भवति ।
 भ्रातृव्यान् । एव । निर्बाध इति॑ निः – बाधे । कुरुते । सावित्रिया ।
 प्रतीति॑ । मुञ्चते । प्रसूत्या इति॑ प्र – सूत्यै । नक्तोषासा॑ । इति ।
 उत्तरयेत्युत् – तरया । अहोरात्राभ्यामित्यहः॑ – रात्राभ्याम् । एव ।
 एनम् । उदिति॑ । यच्छते । देवाः । अग्निम् । धारयन् । द्रविणोदा
 इति॑ द्रविणः – दाः । इति । आह । प्राणा इति॑ प्र – अनाः । वै ।
 देवाः । द्रविणोदा इति॑ द्रविणः – दाः । अहोरात्राभ्यामित्यहः॑ –
 रात्राभ्याम् । एव । एनम् । उद्यत्येतुत्-यत्य । 54 (50)

5.1.10.5

प्राणैर्दाधारा ऽऽसीनः॑ प्रतिमुञ्चते॑ तस्मादासीनाः॑ प्रजाः प्रजायन्ते
 कृष्णाजिनमुत्तरं॑ तेजो वै हिरण्यं ब्रह्म कृष्णाजिनं तेजसा चैवैनं
 ब्रह्मणा चोभयतः॑ परिगृह्णाति॑ षडुद्यामञ् शिष्यं भवति॑ षड्वा ऋतव
 ऋतुभिरेवैन-मुद्यच्छते॑ यद् द्वादशोद्यामञ् सँवथ्सरेणैव॑ मौञ्जं
 भवत्यूर्वे॑ मुञ्जा ऊर्जेवैनञ् स () मर्धयति॑ सुपर्णोऽसि
 गरुत्मानित्यवेक्षते॑ रूपमेवास्यैतन्महिमानं॑ व्याचष्टे॑ दिवं गच्छ सुवः॑

प॒ते॒त्या॒ह॑ सु॒व॒र्ग॒मे॒वैनं॑ लो॒कं॑ ग॒म॒य॒ति॑ । 55

5.1.10.5 - Padam

प्रा॒णैरि॑ति॒ प्र – अ॒नैः॑ । दा॒धा॒र॒ । आ॒सी॒नः॑ । प्र॒ती॒ति॑ । मु॒ञ्च॒ते॑ ।
तस्मा॑त् । आ॒सी॒नाः॑ । प्र॒जा इति॑ प्र – जाः॑ । प्रे॒ति॑ । जा॒य॒न्ते॑ ।
कृ॒ष्णा॒जि॒नमि॑ति॒ कृष्ण॑ – अ॒जि॒नम् । उ॒त्तर॑मित्युत् – तरम् । ते॒जः॑ ।
वै । हि॒रण्य॑म् । ब्र॒ह्म॑ । कृ॒ष्णा॒जि॒नमि॑ति॒ कृष्ण॑ – अ॒जि॒नम् । ते॒ज॒सा॑ ।
च॒ । ए॒व॒ । ए॒नम्॑ । ब्र॒ह्म॒णा॑ । च॒ । उ॒भ॒य॒तः॑ । प॒री॒ति॑ । गृ॒ह्णा॒ति॑ ।
ष॒डु॒द्या॒ममि॑ति॒ षट् – उ॒द्या॒मम्॑ । शि॒क्य॑म् । भ॒व॒ति॑ । षट् । वै ।
ऋ॒त॒वः॑ । ऋ॒तु॒भि॒रि॒त्यु॒तु – भिः॑ । ए॒व॒ । ए॒नम्॑ । उ॒दि॒ति॑ । य॒च्छ॒ते॑ ।
यत् । द्वा॒द॒शो॒द्या॒ममि॑ति॒ द्वाद॑श – उ॒द्या॒मम्॑ । सँ॒व॒थ्स॒रेणे॑ति॒
सं – व॒थ्स॒रेण॑ । ए॒व॒ । मौ॒ञ्ज॑म् । भ॒व॒ति॑ । ऊ॒र्क् । वै । मु॒ञ्जाः॑ ।
ऊ॒र्जा॑ । ए॒व॒ । ए॒नम्॑ । स॒मि॒ति॑ () । अ॒र्ध॒य॒ति॑ । सु॒पर्ण॑ इति॒
सु – पर्णः॑ । अ॒सि॑ । ग॒रु॒त्मा॒न् । इति॑ । अ॒वे॒ति॑ । ई॒क्ष॒ते॑ । रू॒पम्॑ ।
ए॒व॒ । अ॒स्य॑ । ए॒तत् । म॒हि॒मा॒नम्॑ । व्या॒च॒ष्ट॑ इति॒ वि – आ॒च॒ष्टे॑ ।
दि॒वम्॑ । ग॒च्छ॑ । सु॒वः॑ । प॒त॑ । इति॑ । आ॒ह॑ । सु॒व॒र्ग॒मि॑ति॒

सुवः – गम् । एव । एनम् । लोकम् । गमयति । 55 (74)

(रक्षा॑स्यौ – दु॑ंबरि – आ॒दित्य – उ॒द्यत्य – सं –
चतुर्विं॑शतिश्च) (A10)

5.1.11.1

समि॑द्धो अ॒ञ्जन् कृ॑दरं म॒तीनां॑ घृ॒तम॑ग्ने मधु॑मत् पि॒न्वमा॑नः ।
वा॒जी वह॑न् वा॒जिनं॑ जा॒तवे॑दो दे॒वानां॑ व॒क्षि प्रि॒यमा॑ स॒धस्थं॑ ॥
घृ॒तेना॑ञ्जन्त्सं प॒थो दे॑व॒याना॑न् प्र॒जान॑न् वा॒ज्यप्ये॑तु दे॒वान् ।
अनु॑ त्वा स॒प्ते प्र॑दिशः स॒चन्ता॑ स्व॒धाम॑स्मै यज॒मानाय॑ धेहि ।
ई॒ड्यश्चा॑सि व॒न्द्यश्च॑ वा॒जिन्ना॑शुश्चा॒सि मे॒ध्यश्च॑ स॒प्ते ।

अ॒ग्निष्ट्वा–[] 56

5.1.11.1 - Padam

समि॑द्ध इति सं – इ॒द्धः । अ॒ञ्जन् । कृ॑दरम् । म॒तीनाम् । घृ॒तम् ।
अ॒ग्ने । मधु॑मदिति मधु – मत् । पि॒न्वमा॑नः । वा॒जी । वह॑न् ।
वा॒जिन॑म् । जा॒तवे॑द इति जा॒त – वे॒दः । दे॒वानाम् । व॒क्षि । प्रि॒यम् ।
एति॑ । स॒धस्थ॑मिति स॒ध – स्थम् । घृ॒तेन॑ । अ॒ञ्जन् । समि॑ति ।

पथः । देवयानानिति॑ देव – यानान् । प्रजानन्निति॑ प्र – जानन् ।
वाजी । अपीति॑ । एतु॑ । देवान् । अन्विति॑ । त्वा । सप्ते । प्रदिश॑ इति॑
प्र – दिशः॑ । सचन्ताम् । स्वधामिति॑ स्व – धाम् । अस्मै ।
यजमानाय॑ । धेहि॑ । ईड्यः॑ । च । असि॑ । वन्द्यः॑ । च । वाजिन् ।
आशुः॑ । च । असि॑ । मेध्यः॑ । च । सप्ते । अग्निः॑ । त्वा । 56 (50)

5.1.11.2

देवैर्वसुभिः॑ सजोषाः॑ प्रीतं॑ व॒ह्निं॑ व॒हतु॑ जातवेदाः ।
स्तीर्णः॑ ब॒र्हिः॑ सु॒ष्टरी॑मा जुषा॒णोरु॑ पृथु॒ प्रथ॑मानं पृथि॒व्यां ।
देवेभिर्यु॑क्तमदितिः॑ सजोषाः॑ स्योनं॑ कृ॒ण्वाना॑ सु॒विते॑ दधातु ।
एता॑ उ वः सु॒भगा॑ वि॒श्वरू॑पा वि॒पक्षो॑भिः श्रय॑माणा उदा॒तैः॑ ।
ऋ॒ष्वाः स॒तीः क॒वषः॑ शु॒म्भमा॑ना द्वा॒रो दे॒वीः सु॒प्राय॑णा भवन्तु ।
अन्तरा॑ मि॒त्रावरु॑णा चरन्ती॑ मुखं॑ य॒ज्ञाना॑मभि॒ सँवि॑दाने ।
उषासा॑ वाꣳ – [] 57

5.1.11.2 - Padam

दे॒वैः । वसु॑भिरिति॒ वसु॑ – भिः । स॒जोषा॑ इति॒ स – जोषाः॑ ॥
प्री॒तम् । वह्नि॑म् । वह॒तु । जा॒तवे॑दा इति॒ जा॒त – वे॒दाः । स्ती॒र्णम् ।
ब॒र्हिः । सु॒ष्ट्री॒मेति॑ सु – स्त॒रीम॑ । जु॒षाणा॑ । उ॒रु । पृ॒थु ।
प्र॒थमा॑नम् । पृ॒थिव्या॑म् । दे॒वेभिः॑ । यु॒क्तम् । अ॒दितिः॑ ।
स॒जोषा॑ इति॒ स – जोषाः॑ ॥ स्यो॒नम् । कृ॒ण्वाना॑ । सु॒विते॑ । द॒धातु॑ ।
ए॒ताः । उ॒ । वः । सु॒भगा॑ इति॒ सु – भगाः॑ ॥ वि॒श्वरू॑पा इति॒
वि॒श्व – रू॒पाः । वी॒ति । पक्षो॑भिरिति॒ पक्षः॑ – भिः । श्र॒यमा॑णाः ।
उ॒दिति॑ । आ॒तैः । ऋ॒ष्वाः । स॒तीः । क॒वषः॑ । शु॒भमा॑नाः । द्वा॒रः ।
दे॒वीः । सु॒प्राय॑णा इति॒ सु – प्रा॒यणाः॑ । भ॒वन्तु॑ । अ॒न्तरा॑ ।
मि॒त्राव॑रुणेति॒ मि॒त्रा – व॑रुणा । च॒रन्ती॑ इति॒ । मु॒खम् ॥ य॒ज्ञाना॑म् ।
अ॒भीति॑ । सँ॒वि॒दाने॑ इति॒ सं – वि॒दाने॑ । उ॒षासा॑ । वा॒म् । 57 (50)

5.1.11.3

सु॒हि॒रण्ये॑ सु॒शिल्पे॑ ऋ॒तस्य॑ यो॒नावि॑ह सा॒दयामि॑ ।
प्र॒थमा॑ वाꣳ सर॒थिना॑ सु॒वर्णा॑ दे॒वौ प॑श्यन्तौ भु॒वनानि॑ वि॒श्वा ॥

अपि॑प्रयं॒ चोद॑ना वां॒ मिमा॑ना॒ होता॑रा॒ ज्योतिः॑ प्रदिशा॑ दिशन्ता॑ ॥
 आ॒दि॒त्यैर्नो॑ भारती॑ वष्टु॒ यज्ञं॑ सरस्वती॑ सह॒ रुद्रैर्न॑ आवीत् ।
 इडो॑पहूता॒ वसु॑भिः सजोषा॑ यज्ञं॒ नो देवी॑रमृतेषु॒ धत्त॑ ।
 त्वष्टा॑ वीरं॒ देव॑कामं॒ जजान॑ त्वष्टु॒रर्वा जायत॑ आशुरश्वः॑ () । 58

5.1.11.3 - Padam

सु॒हिर॑ण्ये इति॑ सु – हिर॑ण्ये । सु॒शिल्पे॑ इति॑ सु-शिल्पे॑ । ऋ॒तस्य॑ ।
 यो॒नौ ॥ इ॒ह । सा॒दया॑मि । प्रथ॑मा । वाम् । सर॑थिनेति॑ स – रथि॑ना ॥
 सु॒वर्णे॑ति॒ सु – वर्णा॑ ॥ दे॒वौ । पश्य॑न्तौ । भुव॑नानि । विश्वा॑ ॥
 अपि॑प्रयम् । चोद॑ना । वाम् । मिमा॑ना । होता॑रा । ज्योतिः॑ । प्रदिशे॑ति
 प्र – दिशा॑ ॥ दिशन्ता॑ ॥ आ॒दि॒त्यैः । नः । भारती॑ । वष्टु॑ । यज्ञम् ।
 सर॑स्वती । सह॒ । रुद्रैः॑ । नः । आवीत् । इडा॑ । उप॑हूतेत्युप-हूता॑ ।
 वसु॑भिरिति॑ वसु – भिः । सजोषा॑ इति॑ स – जोषाः॑ ॥ यज्ञम् । नः ।
 दे॒वीः । अ॒मृतेषु॑ । धत्त॑ ॥ त्वष्टा॑ ॥ वी॒रम् । दे॒व॒का॒ममि॑ति॒ दे॒व-का॒मम् ।
 ज॒जा॒न । त्वष्टुः॑ । अ॒र्वा ॥ जा॒यते॑ । आ॒शुः । अश्वः॑ । 58 (50)

5.1.11.4

त्वष्टेदं विश्वं भुवनं जजान बहोः कर्तारमिह यक्षि होतः ।
 अश्वो घृतेन त्मन्या समक्त उप देवां ऋतुशः पाथ एतु ।
 वनस्पति-देवलोकं प्रजानन्नग्निना हव्या स्वदितानि वक्षत् ।
 प्रजापतेस्तपसा वावृधानः सद्यो जातो दधिषे यज्ञमग्ने ।
 स्वाहाकृतेन हविषा पुरोगा याहि साध्या हविरदन्तु देवाः । 59

5.1.11.4 - Padam

त्वष्टा ॥ इदम् ॥ विश्वम् ॥ भुवनम् ॥ जजान ॥ बहोः ॥ कर्तारम् ॥ इह ॥
 यक्षि ॥ होतः ॥ अश्वः ॥ घृतेन ॥ त्मन्या ॥ समक्त इति सं - अक्तः ॥
 उपेति ॥ देवान् ॥ ऋतुश इत्यृतु - शः ॥ पाथः ॥ एतु ॥ वनस्पतिः ॥
 देवलोकमिति देव - लोकम् ॥ प्रजानन्निति प्र-जानन् ॥ अग्निना ॥
 हव्या ॥ स्वदितानि ॥ वक्षत् ॥ प्रजापतेरिति प्रजा - पतेः ॥
 तपसा ॥ वावृधानः ॥ सद्यः ॥ जातः ॥ दधिषे ॥ यज्ञम् ॥ अग्ने ॥
 स्वाहाकृतेनेति स्वाहा - कृतेन ॥ हविषा ॥ पुरोगा इति पुरः - गाः ॥
 याहि ॥ साध्या ॥ हविः ॥ अदन्तु ॥ देवाः ॥ 59 (42)

पद पाठे (वाक्य सहित) – पञ्चमकाण्डे – प्रथमः प्रश्नः

(अग्निष्ट्वा॑ – वा॒ – मश्चो॑ – द्विच॑त्वारि॒शच्च) (A11)

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 11 Anuvaakams :-

(सा॒वि॒त्रा॒णि॒ – व्यृ॑द्ध – मु॒त्क्राम॑ – दे॒वस्य॑ ख॒नति॑ – क्रू॒रं – वा॑रुणः
– स॒प्त॒भि॒ – रे॒कवि॑श्च॒त्या – ष॒ड्भि॑ – न॒ ह॑ स्म – स॒मि॒द्धो॑ अ॒ञ्ज
– त्रे॒का॒दश॑)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(सा॒वि॒त्रा॒ – ण्यु॑त्क्राम – क्रू॒रं – वा॑रुणः – प॒शवः॑ स्यु –
न॒ ह॑ स्म – न॒व॒पञ्चा॑शत्)

First and Last Padam of First Prasnam of 5th Kandam

(सा॒वि॒त्रा॒णि॒ – ह॒वि॒रद॑न्तु दे॒वाः)

॥ हरिः॑ ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे पञ्चमकाण्डे

प्रथमः प्रश्नः समाप्तः ॥

Details of Panchati and Padam for Kandam 5 – Prasanam 1 – TS 5.1

	Panchati	Padams
Anuvakam 1	4	227
Anuvakam 2	6	317
Anuvakam 3	5	263
Anuvakam 4	5	277
Anuvakam 5	10	492
Anuvakam 6	4	221
Anuvakam 7	4	206
Anuvakam 8	6	328
Anuvakam 9	6	284
Anuvakam 10	5	274
Anuvakam 11	4	192
Total →	59	3081

Notes:

1. Please refer to the book “TS Kandam 1” and “TS 1.1 pada paadam with Vaakyam” for notes and conventions used in this Compilation.
2. Please download our vedic compilations from our web site www.vedavms.in